

AS SAARTE LIINID
Majandusaasta aruanne

Majandusaasta algus: 01.01.2018

Majandusaasta lõpp: 31.12.2018

Ärinimi: AS SAARTE LIINID

Registrikood 10216057

Aadress: Rohu 5, Kuressaare linn
Saaremaa vald, 93819 Saare maakond

Telefon: +372 453 0140

Faks: +372 453 0149

Elektronposti aadress: info@saarteliinid.ee

Interneti kodulehekülg: www.saarteliinid.ee

Põhitegevusalad: Sadamate töö ja veeteede kasutamisega seotud tegevused
(EMTAK 52221)

SISUKORD

SISUKORD	2
2018. AASTA TEGEVUSARUANNE	3
Finantsseisundi aruanne	23
Kasumi-ja koondkasumiaruanne	24
Rahavoogude aruanne	25
Omakapitali muutuste aruanne	26
Raamatupidamise aastaaruande lisad	27
Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamise alused	27
Lisa 2 Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja otsused, peamised riskid	35
Lisa 3 Uute ja muudetud rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) kasutuselevõtt	43
Lisa 4 Nõuded ja ettemaksud	46
Lisa 5 Varud	46
Lisa 6 Materiaalne põhivara	47
Lisa 7 Immateriaalne põhivara	49
Lisa 8 Võlad ja ettemaksud	49
Lisa 9 Maksuvõlad	50
Lisa 10 Laenukohustused ja netovõlg.....	50
Lisa 11 Rendid.....	53
Lisa 12 Sihtfinantseerimine	55
Lisa 14 Müügitulu	56
(Lisa 14 järg)	57
Lisa 15 Tulu sihtfinantseerimisest	57
Lisa 16 Muude oluliste kasumiaruande kirjete all-liigendused	58
Lisa 17 Finantstulud- ja kulud.....	59
Lisa 18 Laenude tagatised ja panditud varad	59
Lisa 19 Tehingud ja saldod seotud osapooltega	61
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE	63
KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK	66
JUHATUSE JA NÕUKOGU LIIKMETE ALLKIRJAD 2018 MAJANDUSAASTA ARUANDELE.....	67
MÜÜGITULU JAOTUS VASTAVALT EESTI MAJANDUSE TEGEVUSALADE KLASSIFIKAATORILE (EMTAK)	68

2018. AASTA TEGEVUSARUANNE

1. ETTEVÖTTE ÜLDTUTVUSTUS

AS Saarte Liinid on 1994. aastal asutatud riigile kuuluv äriühing, mille põhiülesandeks on regionaalsete sadamate haldamine ja arendamine, eelkõige avaliku huviga seotud liinilaevaühenduste pidamise võimaluste tagamine Eesti mandriosa ja asustatud saarte vahel. Aktsiaseltsi ainuaktsionäriks on Eesti Vabariik, keda esindab majandus- ja taristuminister.

AS Saarte Liinid tegevuse üldised eesmärgid on äriühingule tavapärased ning seotud sadamate kasumliku ja otstarbekaima haldamisega ja laevade, reisijate, sõidukite ning kauba liikumise ohutu ja kvaliteetne korraldamisega ettevõtte poolt hallatavates sadamates. Samas on oluline märkida, et regionaalsete sadamate arendamisel ei saa alati lähtuda ainult otsestest majanduslikest huvidest ning efektiivsusnäitajatest, avaliku huvi teenustega seotud sadamate tegevuse kavandamisel tuleb tihti põhineda laiematel kaalutusotsustel. Enamus ettevõtte poolt hallatavatest sadamatest asub seejuures rannikumeres ning madalad veeolud, liikuvad setted ja vahelduv ilmastik loovad iga sadama asukohale oma eripära ning tehnilised nõudmised.

AS Saarte Liinid on sadamate arvult Eesti suurim sadamapidaja. Majandusaasta lõpuks kuulus AS Saarte Liinid koosseisu 18 sadamat: Kuivastu, Roomassaare, Triigi, Abruca, Ringsu, Papissaare ja Vikati Saare maakonnas; Heltermaa ja Sõru Hiiu maakonnas; Rohuküla ja Sviby Lääne maakonnas; Virtsu, Kihnu, Munalaid ja Manilaid Pärnu maakonnas; Piirissaare Tartu maakonnas, Laaksaare Põlva maakonnas ning Naissaare Harju maakonnas. Lisaks sadamatele kuuluvad äriühingu struktuuriüksuste hulka ujusüvendaja Watermaster ja töölaev Panda. AS Saarte Liinid on üldjuhul sadamate maa ja infrastruktuuri omanik või kasutab sadamaid pikaajaliste hoonestusõiguse lepingute alusel. Sadama pidajana ehitatakse taristu valmis kuni kaide, rampide, ootealade, laoplatside ja laadimisvõimalusteni. Samas osutab AS Saarte Liinid ise ka sadamateenuseid, kuna regionaalsete sadamate asukohad on seni välistanud stividorettevõtjate pikaajalise huvi. Äriühingu põhilisteks klientideks on parv- ja liinilaevadega sadamavahelist reisijatevedu korraldavad operaatorettvõtted, sadamate kaudu veetavate kaupade omanikud ja laevaagendid.

Ettevõtte koostab igaks majandusaastaks põhitegevusest laekuvate vahenditega kaetava eelarve. Eelarve põhjal koostatakse eraldi investeeringute ja soetuste kava, mille maht ja objektid sõltuvad sadamates tuvastatud investeeringu- ja arendusvajadustest, aasta jooksul teenitud omavahenditest, riigieelarvest ja Euroopa Liidu struktuurifondidest eraldatud sihtfinantseeringutest, vajadusel kasutatakse investeeringute teostamisel ka erinevaid laenukoode. Kuna oluline osa AS Saarte Liinid poolt teostatavatest investeeringutest ja soetustest kaetakse sihtfinantseeritud vahendite arvelt, ei kuulu ettevõtte riigi äriühinguna dividendimaksjate hulka.

Tulenevalt oma tegevusvaldkonnast ei konkureeri AS Saarte Liinid reisijateveo puhul sadamate pidajana rahvusvahelist liiklust teenindavate sadamatega vastutades eelkõige laevaühenduste eest saartega nii Eesti rannikumeres kui Peipsi järve sadamates. Avalikku liinivedu teostavad liinilaevad tegid 2018. aastal ettevõtte sadamate kaudu kokku 28 277 reisi, liinidel teenindati 2 505 122 reisijat ja 1 071 536 sõidukit.

Samuti ei konkureeri AS Saarte Liinid kaubavedude osas rahvusvahelist transiitkaubandust teenindavate sadamate pidajatega. Äriühingu hallatavad sadamad asuvad põhilistest raudtee- ja maanteetranspordi magistraalidest kaugel ning on olulised eelkõige regionaalsele ettevõtlusele. Põhiliselt teenindati 2018. aastal Eesti saartel ja Lääne-Eestis asuvate ettevõtjate kaubavoogusid, mis moodustavad olulise osa kogu piirkonna ekspordist. AS Saarte Liinid osaleb ka ise äriühingu sadamate kaubaveovõimaluste pakkumisel konkureerides samas piirkonnas asuvate regionaalsete sadamatega Eestis ja Lätis. 2018. aastal veeti AS Saarte Liinid sadamate kaudu 940 028 tonni kaupu, sealhulgas eksporditi 864 814 tonni erinevaid kaupu, imporditi 70 416 tonni puistekaupu ning võeti vastu kokku 4 798 tonni meresaadusi.

2. MAJANDUSKESKKOND

Eesti majanduse vahetu seotus maailmamajandusega loob fooni ka siinse majanduse hetkeolukorrale ning arenguväljavaadetele. Euroopa majandustulemused osutusid 2018. aasta kokkuvõttes oodatust nõrgemaks. Viimastel aastatel toimunud keskmisest kiirem majanduskasv on ammendumas ning sellise trendi üheks peamiseks põhjuseks on tööjõupuudus, mis muutub ettevõtete jaoks üha piiravamaks. Tööjõuprobleemidele lisandub veel erinevate rahvusvaheliste kaubandustõkete otsene ja kaudne mõju, mistõttu erinevate eksporditellimuste juurdekasv väheneb ja üldine nõudluse tase on pigem langemas.

Euroopa majanduskasvu aeglustumine toob kindlasti kaasa ka kesisemad kasvuvõimalused Eesti jaoks. Seejuures ei mõjuta siinseid tootmismahte arvestades meid niivõrd nõudluse vähenemine, kui just reaalse võimuste piiridele jõudnud tööjõuturg ning sellega seotud tööhõive kasvu pidurdumine. Varasemate aastate majandusedu tagatiseks olnud tööjõuturu piiratuse, välisurgude nõrgema seisu ja suhteliselt tagasihoidlike investeeringumahtude koosmõjul aeglustub majanduskasv Eesti Panga prognooside kohaselt 2017. aastal saavutatud 4,9% tasemelt 2021. aastaks juba 2,2% tasemele.

Kuna Eestis on tööjõukulude keskmine kasv on olnud üks Euroopa kiiremaid, siis on see muutnud siinse tootmise ja teenuste osutamise eksportijatele märgatavalt kallimaks. Kuigi koos tööjõukulude kasvuga on kasvanud ka tootlikus võib majanduses tuvastada esimesi märke ettevõtete konkurentsivõime halvenemisest välisurgudel. Selliste trendide mõju avaldub täies mahus alles mitme aasta jooksul, ning tõenäoliselt mõjutab kaubandustingimuste halvenemine ka eelseisvaid aastaid.

Majanduse mõningane jahtumine kajastub kindlasti ka tarbijahindade kasvu aeglustumises. Lähimineküü kiireim hinnakasv jäigi eelmisse, 2018. aastasse, ning tõenäoliselt aeglustub inflatsioon alates käesolevast, 2019. aastast, 2% taseme lähedale. Majandus on kasvutsükli tipu juba läbinud, kuid tööjõu pakkumise vähesuse tõttu toimuva palgakasvu (mis toob ka kaasa ennekõike teenuste ja kaupade hinnakasvu nagu eelpool viidatud) kompenseerivad kavandatud maksutõusude kiire pidurdamine ja prognoositust madalamate energiahindade oluliselt väiksem mõju hindadele.

Eesti majanduse jaoks jäävad määravateks faktoriteks nii euroala stabiilsus kui kaubanduspartnerite poolt loodav välisnõudlus. Eesti Panga majandusprognoosi andmetel mõjutas Euroala senine positiivne foon samas suunas ka Eesti peamisi kaubanduspartnerid Rootsit, Soomet, Lätit ja Leedut, kuid nüüdseks on majanduskasvu üldine aeglustumine jõudnud ka neisse riikidesse. Kui eelnevatel aastatel saavutasid nii Soome kui Rootsi majandused aastast kuni 3,0% suuruse kasvutempo, siis möödunud aastal jäi Soome 2,4% tasemele ja Rootsi veelgi madalamale (taandudes aasta lõpus pea 1,5% tasemele). Euroala ja Venemaaga olulisel määral seotud Läti ja Leedu majanduse väljavaateid on küll positiivsemad, kuid põhinevad suures osas hoopis sisenõudlusel ja sissetulekute kasul. Ühise riskifaktorina saab aga kõigi lähiturgude ja partnerite juures välja tuua tööjõuturu piirangute negatiivse mõju majanduse arengule.

Eesti sisemajanduse konjunktuur on selles võrdluses väga sarnane Lätile ja Leedule – majanduskasv põhineb suures osas sisenõudlusel ja eksport kasvab aeglaselt. Majanduskasv on aastaga mõnevõrra aeglustunud, kuid ületas 2018. aasta teises pooles siiski majanduse pikaajalist kasvuvõimet, mis on hinnanguliselt 3% läheduses.

Edasise majanduskasvu võti seisneb Eesti Panga hinnangul endiselt tootlikkuse suurenemises, kuna vaba tööjõudu on järjest vähem. Erinevad uuringud näitavad tööjõu liikumise seost palgatasemega ja seda, et kõrgema palgaga harude osa majanduses on viimastel aastatel kasvanud. Samas ei tähenda kõrgema palgaga majandusharude osakaalu suurenemine tingimata seda, et majandus muutub ka tootlikumaks.

Eesti majanduskasv aeglustub ja kuigi 2019. aastal kasvab majandus veel 2018. aastaga sarnases tempos, jääb siinne kasv edaspidi Eesti Panga ja Euroopa Keskpanga hinnangu kohaselt alla 3%. Lähimate prognooside järgi kasvab Eesti majandus 2019. aastal 3,2%, 2020. aastal 2,3% ja 2021. aastal 2,2%. Samuti toetab ka järgmistel aastatel majandust tugev siseturg, kus eratarbimine ja investeeringud kasvavad majanduskasvust kiiremini. Ekspordi kasvu prognoose mõjutavad riskid on pigem skeptilised.

AS Saarte Liinid tegevuse eripärast tulenevalt mõjutavad valdkonniti ettevõtte majandustulemusi pea kõik eelpool kirjeldatud faktorid. Üldise elukalliduse ja hinnatõusu mõju äriühingu prognoositavate tulude mahule ja majandustulemustele on vahetu, sest AS Saarte Liinid sadamateenuste hinnastamine on põhiliste koostööpartneritega sõlmitud lepingutes olulistes mahtudes seotud tarbijahinnaindeksi keskmise muutuse määraga.

Äriühingu poolt hallatavate sadamate kaudu toimuva avaliku liiniveo puhul on tulemusnäitajad eelkõige seotud ka siseriikliku nõudlusega ja osaliselt ka liinilaevade operaatoritele esitatud riikliku tellimusega. Erinevalt kaubaveost ei korralda AS Saarte Liinid reisijatevedu ise ning ülevõtte tingimuste ja kvaliteedi eest vastutavad avaliku hankemenetluse käigus riigi poolt valitud operaatorettevõtjad.

Sellega seoses peab liinilaevadega toimuva reisijate ja sõidukite prognoositavate veomahtude puhul arvestama just Eesti sisemajanduse seisundiga. Eelkõige tuleb siingi silmas pidada tarbijahindade muutust, sest peamiste faktoritena mõjutavad reisijate ja sõidukite veomahtusid vedelkütuse hind, reaalpalka suurus ning selle muutumine võrreldes elukallidusega. Viimastel aastatel on kütusehinnad olnud küllalt volatiilsed, kuid seda on eraisikutest reisijate puhul kompenseerinud reaalapalka kiire kasv. Lisaks suurendavad autotranspordi mahtu ettevõtlusega seotud arengutrendid saartel - vedude mahtu tõstavad olulisel määral soodsast hinnatasemest tingitud metsamaterjali üleveo kasv ja e-kaubandusega seotud kullervedude kiire kasv. Mõlemat trendi toetavad stabiilselt nii kohalik klastripõhine tootmine väikelaevaehituses kui ka toiduainetetööstus ja sellega seotud logistika.

Majanduskeskkonna välismõjud muutuvad liinivedudel oluliseks sesoonselt, eelkõige suveperioodil ning aastavahetusel, kui välisriikidest pärit reisijate ja sõidukite arv kasvab üleveomahtudes hüppeliselt. Antud turuosas mõjutab tulemusnäitajaid ka lähiriikide majandusolukord, kuna põhiline osa sadamate teenuseid kasutavatest välituristidest saabub siia Soomest, Rootsist, Lätist, Leedust ja Saksamaalt.

Kokkuvõttes on aga eduka liiniveo peamiseks tagatiseks AS Saarte Liinid sadamates siiski ladus koostöö parvlaevade operaatoritega. Rohuküla-Heltermaa ja Virtsu-Kuivastu liinidel on operaatorettevõtjaks TS Laevad OÜ ja teistel põhiliinidel AS Kihnu Veeteed. Nendega toimuv korrektne ja lepinguid järgiv koostöö ning kaasaegne, stabiilne ja ilmastikukindel laevühendus võimaldasid aruandeaastal saavutada rekordilised veomahud nii reisijate kui sõidukite osas peaaegu kõigil avalikel laevaliinidel.

Kaubaveo teenindamisel on siseriiklikud mõjud AS Saarte Liinid tulemusnäitajatele marginaalsed ning sadamate tegevusmahtude suurimaks mõjutajaks loodusliku toorme hinnad ja nõudlus Euroopas, eelkõige Skandinaavias, Saksamaal ja Hollandis. Põhiliste kaubaliikidena eksporditakse AS Saarte Liinid sadamate kaudu jätkuvalt ümarpuitu, dolomiitkillustikku, freesturvast ja hakkepuitu. Eksporditava ümarpuidu turg väljus 2017. aasta II poolaastal madalseisust ja veomahud kasvasid taas üle 400 tuhande tonnini aastas.

Samas tuleb tulevikuprognoside puhul arvestada sellega, et ümarpuidu väljaveo mahu jätkusuutlik tase enam oluliselt ei kasva ning pigem pöördub tähelepanu esmaselt töödeldud puidule. Dolomiitkillustiku ja freesturba veomahud sõltuvad väetisetööstuse toorainena eelkõige Saksamaa ja Hollandi vastava tootmissektori trendidest, lisaks on tegemist konkurentsile avatud turuga, mistõttu sõltuvad siinsed tootjad olulisel määral teiste lähiriikide pakkujatest. Seepärast on aruandeaasta ja lähiaastate prognooside põhjal endiselt suurima kasvupotentsiaaliga biomassil põhinevad puiste-kaubad, eelkõige hakkepuit ja puidugraanulid. Sisuliselt on tegemist juba väärindatud toormega, millel on kasvav turg nii Skandinaavias kui ka teistes Lääne-Euroopa riikides.

2018. aasta majanduskeskkond võimaldas ettevõttel saavutada rekordtulemused liinilaevade teenindamisel, püstitatud müügieesmärgid täideti ka kaubalaevade ja muude laevade teenindamisel. Lisaks oli eelmine aasta ettevõtte tegevusajaloo parim ka väikelaevade teenindamise tulude osas. Mõnevõrra tagasihoidlikumaks jäid tulemused kala- ja reisolaevade teenindamisel.

2.1. Konkurentsiasend

2.1.1. Kaubavedu

Eesti sadamate otsesteks konkurentideks on sisuliselt kõik Läänemere idakalda suuremad sadamad. Soome, Venemaa, Eesti, Läti ja Leedu sadamate summaarne kaubakäive on viimastel aastatel olnud ligikaudu 500 miljonit tonni aastas ning pigem kasvanud. Ka 2018. aasta oli siinsetele sadamatele edukas, ületades esialgsete koondandmete põhjal 500 miljoni tonni piiri. Regionaalse meretranspordi võimalike kasvueeldusi pärsib endiselt üldine konfliktne majanduspoliitika ning rahvusvahelise kaubavahetuse sõltuvus välispoliitilistest otsustest ja olukorrast. Venemaa Peterburi regiooni Ust-Luga, Vössotski kui Primorski sadamate tihe konkurents Läti, Leedu ja Soome sadamatega on Eesti osatähtsust piirkonna meretranspordis viimastel aastatel järk-järgult vähendanud.

Eesti sadamad jäid Balti riikide võrdluses ka 2018. aastal viimasele kohale. Kui Läti sadamad teenindasid eelmisel aastal kokku 63,9 miljonit tonni ja Leedu sadamad ligi 52,9 miljoni tonni, siis siinset sadamad jõudis 2018. aastal edastatud andemetel teenindada kokku 37,6 miljonit tonni kaupa. Samas tuleb märkida, et tervikuna tähendas see teist aastat järjest toimunud veomahtude kasvu (+4,6%).

Kaupade lastimist Eesti sadamates mõjutab jätkuvalt transiitkaupade veo väike maht raudteel. Seda peamiselt Venemaalt pärit vedellasti, eelkõige naftatoodete puhul, mis on käesoleval ajal suunatud põhiosas Venemaa enda sadamatesse. Vedellasti vähenemise kõrval on aga mõnevõrra suurenenud väetiste, segakaupade ja puidu lastimise maht. Kaupade lossimine Eesti sadamates on kasvanud peamiselt segakaupade ehk koos transporditavate eri liiki kaupade veo suurenemise tõttu.

Eesti sadamates teenindatud kaupade mahust moodustab AS Saarte Liinid sadamate kaubamaht 2,50%. Võrreldes eelneva aastaga olid 2018. aasta sadamate tulemused kaubavedude teenindamisel siinsetes suuremates sadamates paremad ja väiksemates sadamates halvemad. AS Saarte Liinid puhul kasvas vedude maht kõigis ettevõtte poolt hallatavates olulisemates sadamates. Kaubavedude puhul on äriühingu põhikonkurentideks endiselt Pärnu ja Paldiski sadamad, saartel paiknevatest sadamatest aga Hiiumaal asuv Lehtma sadam. Saare maakonnas on piirangutega tehnilised võimalused kaubaveoks olemas ka Saaremaa sadamas ja Mõntu sadamas, kuid regulaarset kaubavedu kummaski nimetatud sadamatest 2018. aastal ei toimunud.

AS Saarte Liinid kaubavedude maht kasvas 2018. aastal 940 tuhande tonnini (+8,8%) ning tulenes praktiliselt kahest kaubagrupidist – ümarpuidu väljaveost ja graniitkillustiku sisseveost.

Tabel 1. Kaubavedu Eesti sadamate kaudu 2017. ja 2018. aastatel (tuhandetes tonnides)

sadama pidaja	2017	2018	muutus tonnides	muutuse %	osatähtsus 2017 %	osatähtsus 2018 %
AS Tallinna Sadam	19 180	20 608	1 428	7,45%	53,10%	54,73%
sh Paldiski lõunasadam	4 656	4 795	139	2,99%	12,89%	12,73%
AS Sillamäe Sadam	8 180	8 002	-178	-2,18%	22,65%	21,25%
Paldiski Põhjasadam	2 550	2 840	290	11,37%	7,06%	7,54%
AS Pärnu Sadam	1 970	2 090	120	6,09%	5,45%	5,55%
Kunda Sadam	1 500	1 630	130	8,67%	4,15%	4,33%
AS Tallinna Bekkeri Sadam	1 150	1 033	-117	-10,17%	3,18%	2,74%
AS Saarte Liinid	864	940	76	8,80%	2,39%	2,50%
Vene-Balti Sadam	550	433	-117	-21,27%	1,52%	1,15%
Lehtma Sadam	65	49	-16	-24,62%	0,18%	0,13%
AS Miiduranna Sadam	110	31	-79	-71,82%	0,30%	0,08%
Kokku	36 119	37 656	1 676	4,64%	100,00%	100,00%

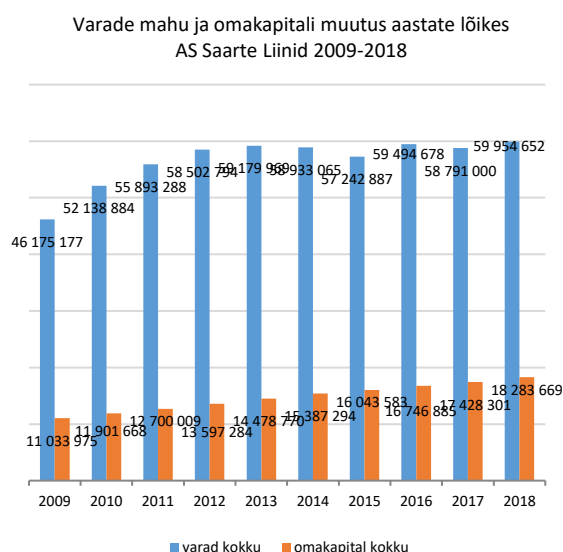
2.1.2. Reisijate vedu

Reisijate teenindamisel rahvusvahelistel laevaliinidel on Eesti sadamate konkurentsiasend kaubaveost erinev, kuna transiitliikluse osakaal on reisijate teenindamisel väiksem ja siinsetesse sadamatesse saabutakse pigem kui sihtkohta. Sama kehtib üldjuhul ka piirkonna tähtsamate sadamate kohta Soomes, Rootsis, Venemaal ja Lätis. Kuna regionaalsetest sadamatest lähtuvaid rahvusvahelisi reisilaevade liine Eestis käesoleva ajal ei ole, siis on AS Tallinna Sadam sisuliselt turgu domineeriv ettevõtte, teenindades siin praktiliselt kõiki rahvusvahelisi reisilaevaühendusi. 2018. aastal jõuti seejuures rekordtasemele ning ettevõtte sadamaid läbis 10,619 miljonit reisijat (aastaga kasvas reisijate arv 0,06 miljoni inimese ehk 0,6% võrra). Võrdlusena teenindasid lähimatest konkurentidest Helsingi sadam 2018. aastal 11,559 miljonit reisijat (aastaga kahanes reisijate arv 0,218 miljoni inimese ehk -1,8% võrra) ja Riia sadam 0,9 miljonit reisijat (aastaga jäi reisijate arv sisuliselt samaks)

Sarnaselt AS Tallinna Sadama positsioonile rahvusvahelise reisijateveo teenindamisel on AS Saarte Liinid turgu valdav ettevõtte siseriiklikel laevaliinidel korraldatava reisijateveo osas. Seejuures täidab ettevõtte sisuliselt riiklikku tellimust kaasaegsete ühendustingimuste tagamiseks parv- ja liinilaevadega toimuvale avalikuks reisijateveole ning ettevõttel puuduvad antud valdkonnas reaalsed konkurendid. 2018. aastal läbis AS Saarte Liinid sadamaid rekordilised 2,5 miljonit reisijat ning aastaga kasvas reisijate arv marginaalselt 0,065 miljoni inimese ehk 2,7% võrra. Viimasel paaril aastal toimunud muudatused operaatorettevõtjate seas ja liine teenindavate laevade vahetus suurematel parvlaevaliinidel on kaasa toonud stabiilsuse ja ilmastikukindluse, mis on omakorda oluliseks tagatiseks veomahtude kasvule.

3. TEGEVUSTULEMUSED

AS Saarte Liinid majandustegevus on viimase viie aasta jooksul stabiliseerunud ja äriühingu poolt läbitud kiire kasvuperioodi mõjud varade ja omakapitali suhtele tasakaalustunud. Ajavahemikul 2007-2014 rahastati oluline osa ettevõtte sadamate investeeringutest Euroopa Liidu struktuurifondide ja ka teiste riigieelarveliste vahendite baasil ning selle tulemusel toimusid olulised muudatused nii äriühingu kohustuste ja varade vahekorras kui ka tulude ja kulude struktuuris. Tänase seisuga on määrav osa AS Saarte Liinid põhivaradest endiselt soetatud sihtfinantseeritud vahendite arvelt, mida kajastatakse bilansis pikaajalise kohustusena ning amortiseeritakse iga konkreetse sihtfinantseeritud investeeringu objekti kasuliku eluea jooksul. Kohustuste poole pealt on struktuurifondide näol tegemist väga madala riskimääraga võõrkapitaliga, mille puhul finantskulu praktiliselt puudub. Sihtfinantseeritud varade amortisatsiooni osa kajastatakse IFRS põhimõtete kohaselt nii ettevõtte tuludes kui kuludes ja see AS Saarte Liinid majandusnäitajaid ei mõjuta. Kuna perioodil 2014-2020 teostatud investeeringute puhul on sihtfinantseeritud investeeringute kogumaht võrdluses 2007-2013 tehtud investeeringutega kordades väiksem, siis vähendab sihtfinantseeritud osa bilansis järgnevatel aastatel järk-järgult.

2018. aastal teostati EL Ühtekuuluvusfondi ja Regionaalfondi vahendite arvelt pisut üle poole äriühingu investeeringutest. Selline rahaliste allikate vahekorrad jääb alles ka paaril järgneval aastal ning väheneb siis taas kuna Euroopa Liidu järgmisel rahastamisperioodil 2021-2030 vähenevad taristule suunatud investeeringute rahastamise määrad oluliselt. Trend on AS Saarte Liinid seisukohalt tähtis, kuna sihtfinantseeritud vahendite vähenemisel jääb äriühingu omakapital tulevikus regionaalsete sadamate investeeringute põhiliseks katteallikaks ning omakapital ja võlakordaja muutuvad äriühingu laenuvõime indikaatorina väga oluliseks. Ettevõtte omakapitali osa kasvab pidevalt, moodustades 2018. aasta lõpul 30,6 % koguvahendest.

AS Saarte Liinid majandustegevuse tulemused olid äriühingu seisukohalt 2018. aastal väga head, sest laevaliinide operaatorite vahetustega kaasnenud stabiilsus tagas majandusaasta kokkuvõttes taas rekordtulemused liinivedude teenindamisel ettevõttele kuuluvates sadamates. 2018. aasta tulemused olid väga head ka kaubavedude osas, kus senine seisak asendus kasvuga ning kus koondnäitajatega jõuti äriühingu senise tegevusaja paremuselt teise tulemuseni. Kavandatust mõnevõrra väiksemaks jäid küll nii töölaeva Panda kui ujuvsüvendaja Watermaster tulude mahud, kuid võrdluses eelnevate perioodidega oli ka siin 2018. aasta kokkuvõttes pigem edukas. Seda eelkõige just süvendustöödel, kus renditud ja töökindel masin võimaldas erinevatel objektidel töötada aprillist alates.

3.1. Reisijate ja sõidukite arv teenindatud liinidel

2018. aastal teenindasid AS Saarte Liinid sadamad põhilise osa kõikidest riigisisestest laevaliinidest. Aruandeaastal tagati äriühingute sadamates kokku 12 avaliku regionaalse laevaliini toimimine, mille kaudu peeti ühendust Saaremaa, Hiiumaa, Muhu, Vormsi, Kihnu, Ruhnu, Abruka, Manilaiu ja Piirissaare saartega. Lisaks haldab AS Saarte Liinid ka Naissaare sadamat, kus laevaliinid töötavad kommertsalustel. AS Saarte Liinid sadamaid läbinud liinilaevade reisijate arv kasvas 2018. aastal järjekordsele rekordtasemele ning ettevõtte sadamates teenindati kokku 2,505 miljonit reisijat. Seejuures kasvas liinireisijate arv aasta jooksul +65,0 tuhande reisija võrra ehk +2,7%. (2017. aastal teenindati 2,440 miljonit reisijat, liinireisijate arv kasvas aasta jooksul +164,9 tuhande reisija võrra ehk +7,2%).

Reisijate kogumahu kasv tulenes teist aastat järjest kahelt suuremalt liinilt:

- Kuivastu-Virtsu liinil kasvas reisijate arv 2018. aastal 43,3 tuhande reisija võrra ehk +2,6%
- Heltermaa-Rohuküla liinil kasvas reisijate arv 2018. aastal 22,3 tuhande reisija võrra ehk +3,9%;

Neil põhiliinidel veetud reisijate arv kokku moodustas aruandeaastal 91,8% kõigist AS Saarte Liinid sadamates teenindatud liinireisijatest, ülejäänud üheksal liinil teenindati 2018. aastal 8,2% reisijatest. 2017. aastal olid samad näitajad 91,6 % ja 8,4%.

Lisaks suurtele liinidele on viimastel aastatel toimunud veomahtude järjepidev kasv ka väiksemate saarte laevaliinidel. Ilmastikuolud võimaldasid 2018. aastal pidada laevaliiklust ka jaanuaris ja veebruaris kõigi saartega peale Piirissaare ja Ruhnu. Suurima üksikmõjuga sündmuseks jäi majandusaastal ajutise jäätee avamine Vormsi saarele aasta alguses, mis vähendas märtsi veomahtusid Rohuküla-Sviby liinil poole võrra ja mõjutas negatiivselt ka 2018. aasta koondnäitajaid antud laevaliinil. Majandusaasta kokkuvõttes ületati lisaks suurtele liinidele 12 kuuga 2018. aasta veomahud aga ka Triigi-Sõru, Kihnu-Munalaiu, Manilaiu-Munalaiu ja Laaksaare-Piirissaare liinidel.

Reisijate koguarvu jõudmine uutele tasemetele on kahtlemata seotud nii sadamate kaasajastamine kui ka uute parvlaevade saabumisega liinidele. Tervikuna tuleb siinkohal välja tuua latusalt toimivate sadamate koostoime stabiilse ja kvaliteetse laevaühendusega, mis loob eeldused veomahtude kasvuks. Äriühingu sadamates teenindatud sõidukite arv kasvas 2018. aastal samuti rekordtasemele, ehk kokku 1,072 miljoni sõidukini, aasta jooksul kasvas sõidukite arv 52,1 tuhande võrra ehk 5,1%. (2017. aastal teenindati kokku 1,019 miljonit sõidukit, nende arv kasvas aasta jooksul 87,1 tuhande võrra ehk 9,3%). Suhteliselt suurem on seejuures olnud just ettevõtlusega seotud vedude mahu kasv – olulise osa sõidukite veomahtust moodustavad ühe sõitjaga haagistega veokid, mida kinnitavad ka sõidukite arvu suhteliselt suuremad kasvunumbrid võrreldes reisijate koguarvu kasvuga erinevatel liinidel.

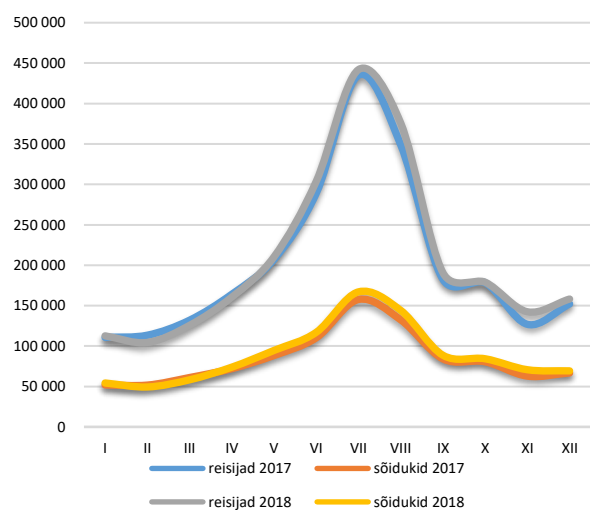
Ka sõidukite puhul tulenevad vedude põhimahud Kuivastu-Virtsu ja Heltermaa-Rohuküla liinidelt.

- Kuivastu-Virtsu liinil kasvas sõidukite arv 2018. aastal 28,5 tuhande reisija võrra ehk +4,0%
- Heltermaa-Rohuküla liinil kasvas reisijate arv 2018. aastal 21,4 tuhande reisija võrra ehk +8,8%;

Nendel kahel liinil üleveetud sõidukite arv moodustas 2018. aastal 93,2% kõigist teenindatud sõidukitest. Teistel laevaliinidel veeti aasta jooksul 6,8% kõigest teenindatud sõidukitest. Suhteline suur sõidukite veomahu kasv toimus ka Triigi-Sõru liinil, kus sõidukeid veeti aasta varasemaga võrreldes 1,7 tuhande võrra ehk +9,6% enam. Samas on siin kindlasti oma roll Heltermaa-Rohuküla liinil 2018. aasta märtsis toimunud reisirõrgetel, mis sundis Hiiumaa ettevõtjaid kasutama alternatiivseid ühendusi mandriga veoste korraldamisel.

Asjakohane on märkida, et äriühingu sadamaid läbivate reisijate ja sõidukite teenindusmahud on väga sesoonsed ja muutuvad kuude lõikes oluliselt. Võrreldes reisijateveoga on sõidukite üleveo puhul nii väiksem sesoonsus kui ka suurte liinide suurem osakaal tingitud sellest, et Abruka ja Ruhnu liinidel sõidukeid regulaarselt ei veeta. Sesoonsuse muster ise on aastate lõikes praktiliselt sama, nii reisijate kui sõidukite põhimahud jäävad II ja III kvartalsse. Aruandeaastal teostati liinilaevadega perioodil aprillist-septembrini kokku 58,7% kõigist äriühingu sadamates aasta jooksul teenindatud reisidest. Samal ajavahemikul üleveetud sõidukite arv moodustas 63,9% aasta jooksul sadamaid läbinud sõidukitest ning liinilaevade reisijate osakaal koguni 67,2 % kõigi äriühingu sadamate kaudu aasta jooksul liikunud reisijate koguarvust.

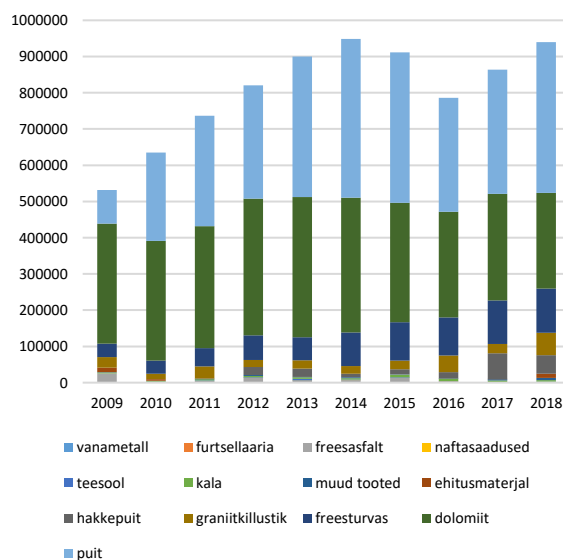
Teenindatud reisijate ja sõidukite arv kuude lõikes
AS Saarte Liinid sadamad 2017 ja 2018

3.2. Kaubavedude ja kommertsaluste teenindamine

2018. aastal AS Saarte Liinid sadamates teenindatud kaupade kogumaht oli kokku 940,0 tuhat tonni. Veomahud kasvasid teist aastat ja võrreldes eelnenud aastaga veeti AS Saarte Liinid sadamate kaudu erinevaid kaupu kokku 76,2 tuhat tonni rohkem (+8,8%), seejuures kasvas laevadele laaditud kaupade kogumaht aastaga 33,7 tuhande tonni võrra (+4,0%) ja sadamates lossitud kaupade kogumaht 42,5 tuhande tonni võrra (+130,1%). Kaubavedude mahtu vedas ümarpuidu väljavedu saartelt, mis kasvas sihturgude soodsa hinnataseme tõttu rohkem kui 1/5 võrra, kergete puistekaupade (hakkepuut, freesturvas, puidugraanulid) mahud jäid aasta kokkuvõttes senisele tasemele ning aastase vaheaja järel lisandus sadamates teenindatud kaupade hulka taas saartel asuvate taristuobjektide ehitamiseks lossitud graniitkillustik. Ainukeseks tagasilöögiks jäi taas dolomiitkillustiku väljaveo vähenemine.

Aasta jooksul teenindatud kaupade jaotus tonnides
AS Saarte Liinid sadamad kokku 2009-2018

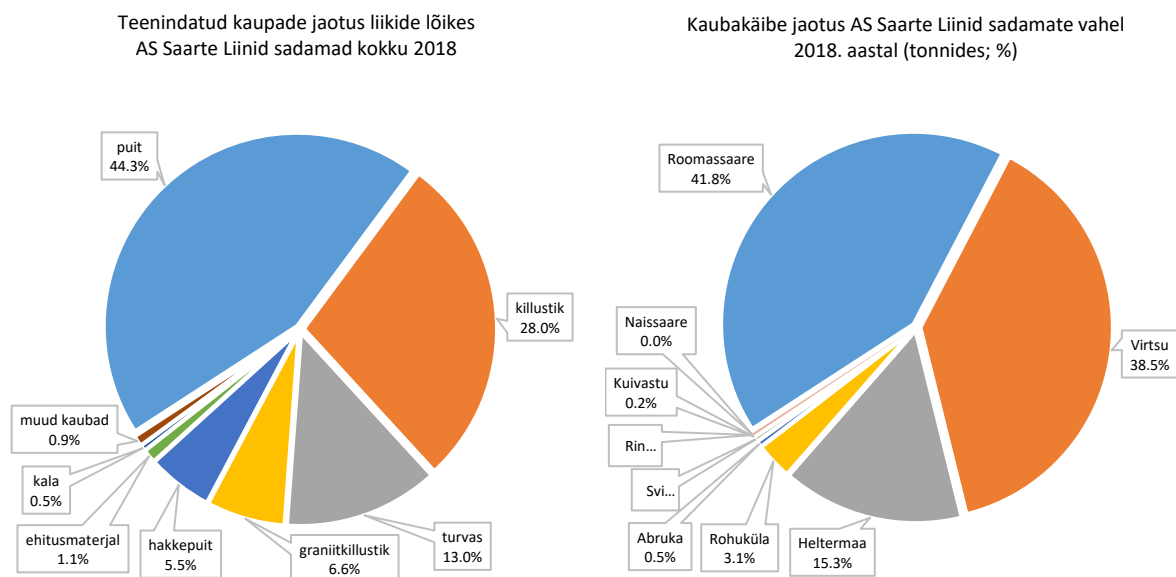
Nagu eelpool mainitud, siis saavutati 2018. aastal AS Saarte Liinid tegevusaja paremuselt teine tulemus kaubavedude kogumahult. Sadamate kaudu veetud kaupade osas jätkus 2018. aastal kasvutrend võrreldes 2017. aastaga kogu aasta jooksul, kuude võrdluses kompenseeris novembri veomahtude mõningase tasandumise kohe väga hea tulemusega detsember. Tõusutrendi vedanud ümarpuidu veomahud on taastunud alates 2016. aasta II poolaastast. Kui 2017. aastal eksporditi 342,9 tuhat tonni puitu, siis 2018. aastal veeti sadamate kaudu välja 416,6 tuhat tonni ümarpuitu (+73,7 tuhat tonni). Sellest suurem on vedude maht olnud ainult 2014. aastal, kui AS Saarte Liinid sadamate kaudu veeti kokku 438,5 tuhat tonni ümarpuitu. Samas tuleb siin tulevikuprognoside puhul arvestada sellega, et ümarpuidu väljaveo mahu jätkusuutlik tase enam oluliselt ei kasva ning

Teiste laaditud kaupade osas olid majandusaasta tulemused eelmiste aastatega võrreldes sarnased või väiksemad, sest kaubavedude peatumine märtsis ei võimaldanud puistekaupade ettevedu ümarpuiduga täidetud sadamaaladele eelnevate aastatega samas mahus. Samuti nihkus osa vedajatega kokkulepitud hakkepuudu veost 2019. aasta algusesse, sest kaubagrupi müük sõltub kütteperioodi algusest Rootsis.

Nagu eelpool viidatud, siis suurima tagasilanguse tegi kaubaliikide lõikes sihtturgude madalaseisust tingituna dolomiitkillustiku väljavedu Virtsust, kus võrreldes 2017. aastal veetud 318,7 tuhande tonni asemel veeti 2018. aastal vaid 263,6 tuhat tonni (-55,1 tuhat tonni). Dolomiitkillustiku koguse languse kompenseeris Roomassaares ja Heltermaal lossitud graniitmaterjal, mida tarniti aasta jooksul erinevate saartel asuvate taristuobjektide tarbeks kokku 61,9 tuhat tonni. Seda oli 61,0 tuhat tonni rohkem kui 2017. aastal mil AS Saarte Liinid sadamates lossiti ainult 0,9 tuhat tonni graniittooteid.

Sadamate lõikes põhinesid kaubaveo mahud aasta esimestel kuudel sarnaselt eelnevatele aastatele sisuliselt Roomassaare sadamal, kus 2018. aastal veeti 393,1 tuhat tonni kaupa, (2017. aastal 348,9 tuhat tonni) ja Virtsu sadamal, kus 2018. aastal veeti 361,8 tuhat tonni kaupa (2017. aastal 411,0 tuhat tonni). Väga hea aasta tegi ka Heltermaa sadam, kus võrdluses eelneva ebaeduka aastaga veeti koguni 143,8 tuhat tonni kaupa (2017. aastal 69,5 tuhat tonni) ja Rohukülast 29,1 tuhat tonni (2017. aastal 29,3 tuhat tonni).

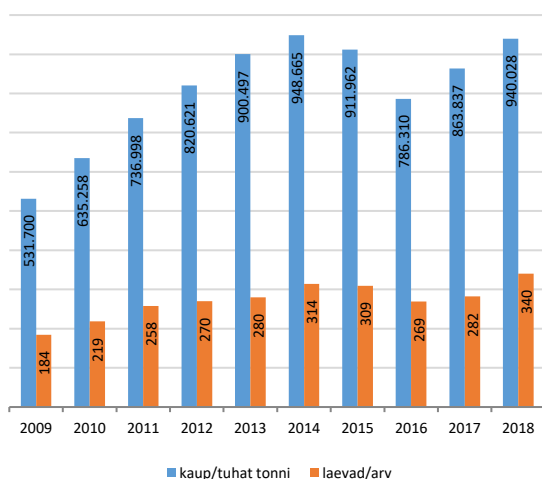
Aasta jooksul teenindatud kaupadest laaditi 864,8 tuhat tonni (2017. aastal 831,1 tuhat tonni) ja lossiti 75,2 tuhat tonni (2017. aastal 32,6 tuhat tonni). Laaditud kauba moodustavad killustik, ümarpuuit, turvas ja hakkepuuit, mis eksporditakse viiakse täies mahus Skandinaaviasse, Saksamaale ja Hollandisse. Kogu lossitud kaup on üldjuhul endiselt kohalikuks või piirkondlikuks tarbimiseks sisseveetav ehitus- ja teehooldusmaterjal, väiksesaarte toidu- ja esmatarbekaubad ning samuti lähikonnas püütud meresaadused. Nagu eelpool kirjeldatust nähtub, moodustavad olulise osa teenindatud kaubaveost kohalikel loodusvaradel põhinevad mahu- ja puistekaubad, mida veetakse sihtriikidesse esmaselt töödeldud kujul (dolomiitkillustik ja dolomiidijahu, ümarpuuit, hakkepuuit, puidugraanulid, freesturvas). Nende konkurentsivõime ei ole seotud pakutava kauba unikaalsete omaduste vaid hinnatasemega.

Olukorras, kus Eesti naaberriigid pakuvad samu kaubagruppe suuremas koguses ja võimalusel soodsamalt on konkurents äärmiselt terav ja hinnatundlik. Seepärast tuleb AS Saarte Liinid suuremates sadamates lisaks laadimisele ja lossimisele tagada esmasel võimalusel kaupade ladustamiseks koos valmisolekuga kaupade (sealhulgas ka loodusliku toorme) töötlemiseks sadama territooriumil või sadamaga vahetult piirneval alal. Just paindlikkus kaubaomanike teenindamisel saab lähiaastatel sadamate pidajate jaoks oluliseks märksõnaks konkurentsivõimeliste ja jätkusuutlike teenuste pakkumisel. Eelkõige Venemaalt ja Skandinaaviast lähtuv hinnasurve on mõjutanud oluliselt ümarpuidu väljavedu ja võib seda teha ka edaspidi. Küllalt sarnane on olukord ka dolomiitkillustiku osas, kus turuosa püüavad suurendada nii Läti kui Rootsi tootjad ning kus omavaheline konkurents on samuti jõudmas hinnatundlikku staadiumisse.

AS Saarte Liinid sadamates teenindatavatest kaubagrupidest on lähiajal suurim kasvupotentsiaal kergetel puistekaupadel, eelkõige hakkepuidul ja puidugraanulitel ning freesturbal. Nii Lääne-Eesti mandriosas kui ka saartel on kasutamata oluline osa vähe kvaliteetsest metsaressursist, millest toodetava puiduhakke ja -graanulite nõudlus kasvab eelkõige Skandinaavia turul. Samas regioonis asuvad ka suured aktiivsete kaevandamislubadega turbamaardlad. Mõlema toormeliigi puhul on oluline osa selle töötlemisel ja väärdamisel. Kui freesturba tootmise ja ekspordi mahtusid võivad ajaliselt pikemas perspektiivis mõjutada Euroopa Liidu kokkuleppelised piirangud fossiilse toorme kasutamisel, siis puidul põhinev tootmine (hakkepuit, puidugraanulid ja pelletid) seostub regionaalsete sadamatega ja sealtnaudu toimuva kaubaveoga kindlasti ka tulevikus. On oluline, et AS Saarte Liinid arvestab kirjeldatud trende kindlasti ka lähituleviku investeringute kavandamisel.

Teenindatud kaupade maht ja kaubalaevade arv
AS Saarte Liinid sadamates 2009-2018

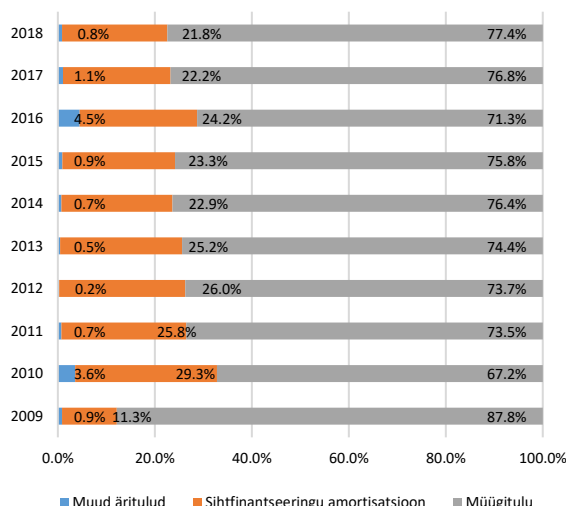

Lisaks avalikku liinivedu teenindanud parvlaevadele, sadamates baseeruvatele riiklike ametite alustele, lootsilaevadele ja hooajalistele väikelaevadele teenindasid AS Saarte Liinid sadamad 2018. aastal kokku 1 211 laeva, mis on 193 võrra rohkem (+19,0%), kui eelnenud aastal. Eraldi SL Marinas nime all turustatud väikelaevasadamates teenindatud aluste koguarv kasvas küll marginaalselt, kuid kuna suuremad regatid külastasid aruandeaastal äriühingu sadamaid ainult ühel korral, siis põhinesid külastatavusnäitajad külalisalustel, mis tõi antud kliendigrupis kaasa läbi aegade suurima tulude mahu. Kokku külastas AS Saarte Liinid väikelaevasadamaid 2018. aastal 5 746 alust 19 748 inimesega pardal. 2017. aastal oli aluseid 5 495 ja inimesi 20 864.

3.3. Tulud ja kulud

Tulud: AS Saarte Liinid 2018. aasta tulude maht kujunes ettevõtte senise tegevusaja suurimaks, moodustades kokku 8 362 696 eurot. Võrreldes eelnenud aastaga kasvasid tulud kokku +502 063 euro võrra ehk +6,4%. Suurima osa äriühingu tuludest moodustavad 2018. aastal müügitulud, kokku 6 472 064 eurot ehk 77,4% kogutuludest. Seejuures jätkus teenuste müügi kiire kasv, aastaga kokku +438 832 euro võrra ehk +7,27%. Kasvu vedas põhisas kaubalaevade teenindamine, kus tulud kasvasid tänu soodsale hinnatasemele sihtturgudel kokku +339 641 euro võrra ehk 14,0%. Liinilaevade teenindamise tulud kasvasid ka, kuid oluliselt vähem, kokku +55 512 eurot ehk 1,9%. Sihtfinantseerimise tulu kasvas +75 748 euro võrra ehk +4,3% ja muud vähenesid -12 517 euro võrra ehk -15,1%.

Tulugruppide osatähtsus ettevõtte kogutuludes
AS Saarte Liinid 2009-2018 (%)

Tululiikide lõikes oli aruandeaastal AS Saarte Liinid sadamates suurima osakaaluga põhitegevus, sealhulgas sadamateenuste osutamine kokku 3 537 050 euro ulatuses ehk 54,1% müügituludest ning laadimise ja lossimisega seotud tulud kokku 2 293 698 euro ulatuses ehk 35,1% müügituludest. Teiste tulugruppide osakaal AS Saarte Liinid müügituludes on oluliselt väiksem ja nende mõju äriühingu majandustegevuse tulemile vähem olulisem.

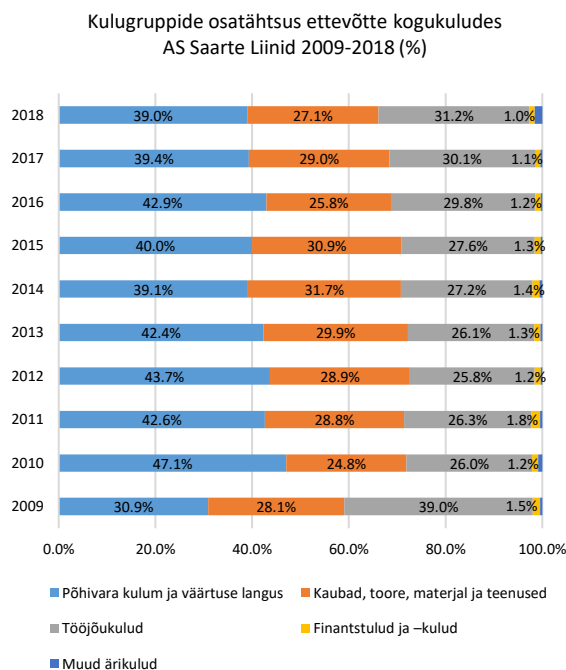
AS Saarte Liinid teenuste müük põhineb olulises osas koduturul, mis moodustas 2018. aastal 83,62% müügituludest. Põhiline tulu teeniti sadamateenuste osutamisel siseriiklikele parv- ja liinilaevadele, väiksemas mahus teistele laevadele ja sadamate teenuseid kasutavatele klientidele. Eksporditulu, mille määratlemisel lähtutakse sadamate teenuseid kasutanud laevade agenteerimisettevõtete poolt edastatud andmetest kauba sihtriikide kohta, põhineb täielikult kaubalaevade teenindamisel. Ekspordi osakaalu kasv pidurdus 2015. aastal seoses Skandinaavia suunal toimunud puidu väljaveo aeglustumisega. Samas on ekspordi maht viimastel aastatel taas summaliselt kasvanud, kuid see toimub samas tempos siseturule suunatud teenuste müügiga ja seetõttu on ekspordi osakaal jäänud sisuliselt samale tasemele. Kõige paremini on taastunud Soome ja Skandinaavia turg (ümarpuidu ja hakkepuidu eksport, graniitkillustiku import) ja kõige probleemsem endiselt Saksamaa (dolomiidikillustiku ümarpuidu ja hakkepuidu eksport). Hollandiga (freesturba eksport ja freesasfalti import) seotud kaubamahud säilisid, uute turgudena on hiljuti lisandunud Poola (dolomiidikillustiku ja ümarpuidu eksport), Läti (ümarpuidu eksport) ja Suurbritannia (hakkepuidu eksport).

Tabel 2. AS Saarte Liinid müügitulu jaotumine aastate ja turgude lõikes 2009-2018 aastatel (eurodes)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Eesti	3 050 904	3 305 522	3 607 852	3 886 018	4 045 490	4 444 314	4 594 683	4 374 587	5 048 573	5 411 747
Soome, Skandinaavia	203 455	310 563	410 770	455 061	487 976	599 728	432 729	341 436	411 228	567 295
Saksamaa	287 348	295 834	298 953	341 224	334 348	325 899	357 919	364 339	366 892	204 364
Holland		42 826	49 983	57 011	76 036	127 026	166 772	152 194	154 188	164 670
Poola							45 932	21 308	34 202	53 028
Läti								16 202	18 150	38 192
Suurbritannia										21 574
Muud riigid										11 195
müügitulu kokku	3543717	3956756	4369570	4741327	4945864	5498982	5600051	5 270 066	6 035 251	6 472 064
siseturu osakaal	86,1%	83,5%	82,6%	82,0%	81,8%	80,8%	82,0%	83,0%	83,7%	83,6%

Kulud: AS Saarte Liinid kulud moodustasid 2018. aastal kokku 7 507 328 eurot, kasvades aastaga +316 160 euro võrra ehk +4,2%. Äriühingu kulud jäid põhilistel kirjetel kavandatud mahtude piiresse, kuid varieerusid erinevate suuremate kulugruppide lõikes oluliselt. Eelarve ületati üldjuhul neil kirjetel, kus täiendavaid kulusid tuli teha täiendava tulu teenimiseks 2017. aastal moodustasid AS Saarte Liinid tegevuskulud kokku 7 191 168 eurot, kasvades aastaga 435 138 euro võrra ehk 6,4%.

AS Saarte Liinid kuludest oli aruandeaastal suurima osatähtsusega (39,0%) põhivarade kulum summas 2 928 271 eurot, kasvades aastaga 98 539 euro võrra ehk +3,5 %. Kulumu kasv on tingitud nii aasta jooksul teostatud uutest investeeringutest kui varem rekonstrueeritud ja ehitatud põhivara arvele võtmisest. Võrreldes eelnenud aastaga kasvas 2018. aastal suurema mahuga sihtfinantseeritud objektide osa äriühingu arendustegevuses. 2017. aastal oli ettevõtte põhivarade kulum kokku 2 829 732 eurot, kahanedes aastaga -42 796 euro võrra ehk -1,5 %. Osatähtsusele teisele kohale (31,2%) jäid kulude seas aruandeaasta tööjõukulud kokku summas 2 345 924 eurot, kasvades aastaga 179 167 euro võrra ehk +7,6 %. Kulude kasvu mõjutas osaliselt ka alampalga jätkuv tõus, kuid põhiline osa tööjõukulude kasvust tulenes eduka kaubaveoga seotud tulemustasudest. 2017. aastal olid äriühingu tööjõukulud kokku 2 166 757 eurot, kasvades aastaga 170 650 euro võrra ehk 8,5%.

Suuruselt kolmanda (27,1%) olulise kulugrupi kokku summas 2 034 913 eurot moodustasid 2018. aastal ettevõtte põhitegevuseks vajalike kaupade, materjali ja teenustega seotud kulud ning mitmesugused tegevuskulud kokku, mis vähenesid aastaga kokku 50 723 euro võrra ehk -2,5%. Tegevuskulude marginaalne vähenemine on eelkõige seotud sadamate igapäevaste majanduskulude optimeerimisega ning rohkem tähelepanu pöörati neile kulukirjetele, mis võimaldasid täiendada tulu teenimist (nt laadimiskulud). 2017. aastal olid kaupade, materjali ja teenuste ja mitmesugused tegevuskulud kokku 2 085 408 eurot, kasvades aastaga +361 296 euro võrra ehk +20,9%. Muud ärikulud kasvasid aruandeaastal erakorraliselt seoses varasemate majandusaastate ebatõenäoliselt laekuvate nõuete mahakandisega.

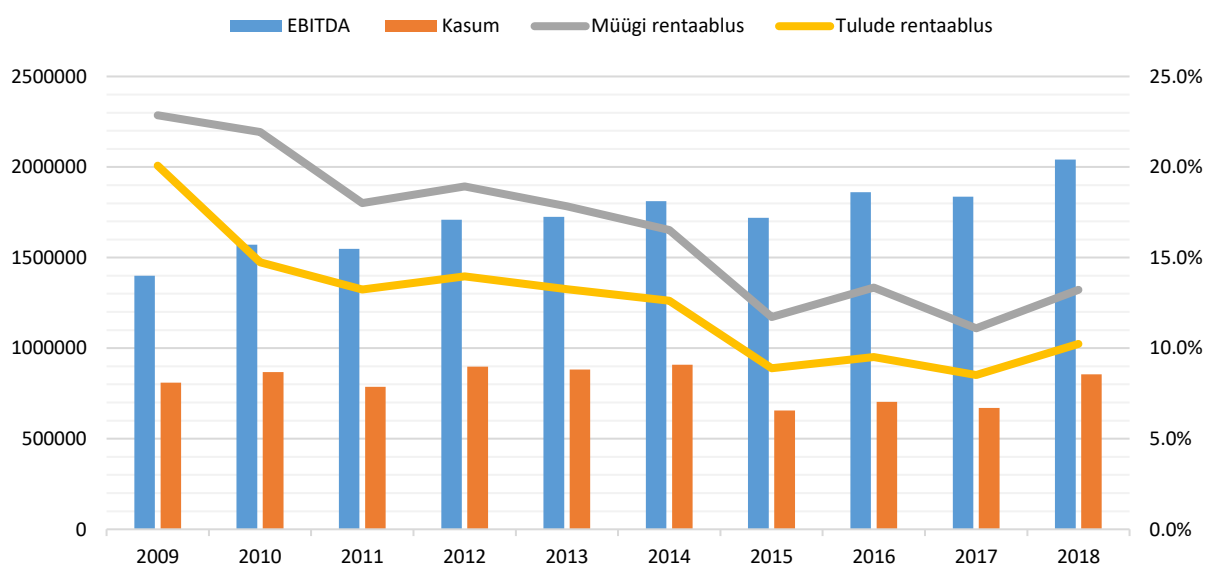
3.4. Kasum, kasumimarginaal ja EBITDA

AS Saarte Liinid puhaskasum oli aruandeaastal 855 368 eurot, kasvades aastaga 185 904 euro võrra ehk +27,8%. Ettevõtte kasumimarginaal oli aruandeaastal müügituludega võrreldes 13,2% ning tuludega võrreldes 10,2%. 2017. aastal oli äriühingu puhaskasum 669 464 eurot, vähenedes aastaga 33 838 euro võrra ehk -4,8% ning kasumimarginaal müügituludega võrreldes 11,1% ja tuludega võrreldes 8,5%.

Äriühingu tootluse kasvu hindamisel tuleb kindlasti märkida erakorraliste asjaolude olulist mõju nii aruandeaasta kui ka sellele eelnenud majandusaasta tulemustele. Sisuliselt oli 2018. aastal tegemist eduka majandusaastaga, jõuti äriühingu tegevusaja suurima tulude mahuni ja kasumini. Samas tuli tulemusnäitajaid korrigeerida varasemate majandusaastate nõuete allahindluse võrra, mistõttu jäi kasumiplaan arvestuslikult täitmata. Aasta varem olid AS Saarte Liinid tegevusnäitajad samuti väga head, kuid siis jäi kasumiplaan täitmata kolme faktori mõjul: eelarve koostamisel ja kulude kavandamisel kokku lepitud baassadamatasude tõusu kinnitamata jätmine omaniku poolt Kihnu Ja Piirissaare liinidel, Rohuküla puhastusseadme toimetõrkega seotud erakorraline keskkonnaalane kulu ning ujuvsüvendaja tulude plaani mittetäitmine, koos seadme amortiseerumisest tulenevate remondikuludega.

AS Saarte Liinid majandustegevuse efektiivsus on samas olnud küllalt stabiilne, vahepealse põhivarade mahu kiire kasvu mõju ettevõtte efektiivsusnäitajatele väheneb. AS Saarte Liinid EBITDA (kasum ilma sihtfinantseerimist arvestamata enne intressitulu ja -kulu, tulumaksu ja kulumit) oli 2018. aastal kokku 2 041 496 eurot, kasvades aastaga 204 852 euro võrra ehk 11,2%. AS Saarte Liinid EBITDA 2017. aastal oli kokku 1 836 644 eurot, kahanedes aastaga -24 185 euro võrra ehk 1,3%. Kuna aruandeaastal toimunud tootlikkuse langus oli marginaalne ja tingitud põhiliselt ettevõttest sõltumatutest välismõjudest võib arvestada efektiivsuse taastumisega lähiaastatel.

AS Saarte Liinid efektiivsusnäitajad perioodil 2009-2018

3.5. Varade tootlus

AS Saarte Liinid varade tootlus (kasum jagatud perioodi lõpu varade mahuga) oli 2018. aastal 1,4%. Võrreldes eelnenud 2017. aasta 1,1% suuruse tootlusega on näitaja küll kasvanud, kuid on näitajana endiselt väga madal ka infrastruktuuriettevõtte jaoks.

AS Saarte Liinid varade madal tootlus tuleneb ühest küljest aastatel 2007-2014 toimunud varade mahu kiirest kasvust teostatud suurinvesteeringute järgselt. Teisest küljest on aga sadamateenuste osutamine tegevusvaldkonnana juba oma olemuselt väga pika tasuvusaja ja käibevaltega. Varade tootlus on omakorda seotud sadamate pidaja pikaajaliste kokkulepete ja lepetega, ning hindade kiire varade kasvuga korreleeruv korrigeerimine keeruline.

AS Saarte Liinid puhul mõjutab teenuste hinnastamist ning seeläbi ka investeeringute tasuvust ja tootlust regionaalpoliitiliste ning avaliku huviga seotud tegevuseesmärkide täitmine, sealhulgas ka majanduslikult mittetasuvate, kuid riiklikult oluliste väikesadamate haldamine.

Kokkuvõtlikult on äriühingu tootlusnäitajatel kaks objektiivset mõjurit:

- Oluline osa AS Saarte liinid põhitegevuse tuludest, eelkõige just liinilaevade teenindamiselt saadavad tulud on seotud pikaajaliste koostöölepingutega, mille hinnastamine põhineb makromajanduslikel näitajatel, mitte turuhindadel. Koostöölepingute ja nendes lepingutes määratletud teenuste hinnataseme muutmine toimub üldjuhul uute riigipoolsete hankemenetluste läbiviimisel liinioperaatorite leidmiseks.
- Varade kasulik eluiga on pikk ning investeeringute reaalne rakendamine tulu teenimiseks suhteliselt aeglane. Kokkulepete sõlmimine uute kaubamahtude või reisijate teenindamiseks toimub peale investeeringu teostamist ning sadamarajatised saavutavad oma kavandatud tootluse mõne aasta vältel.

Põhilised võimalused tootluse tõstmiseks on AS Saarte Liinid juhatuse seisukohalt endiselt seotud sadamates osutatavate vabaturuteenuste, peamiselt kaubavedude teenindamise mahtude tõstmises.

Samas tuleb äriühingu omanikul teha lähiajal riigisisese liiniveo rahastamist puudutavad põhimõttelised otsused, sest sihtfinantseeritud investeeringute osakaal väheneb ning regionaalsete sadamate pidamine avaliku liiniveo tagamiseks tuleb hinnastada varade reaalseks taastootmiseks vajaliku kapitalikulu arvestades, tõstes baassadamatasusid ja/või reisijatasusid vabaturumääradega võrreldavale tasemele.

4. INVESTEERINGUD, SOETUSED JA ARENGUVÄLJAVAATED

2018. aastal investeeris AS Saarte Liinid uute infrastruktuuriobjektide väljaehitamisse, olemasolevate objektide parendamisse, seadmete soetamisse ning uuringutesse ja projekteerimisse kokku **3 289 967** eurot, mis oli 641 036 eurot ehk +24,2% rohkem, kui 2017. aastal, mil investeeriti kokku 2 648 931 eurot. Investeeringute mahu suurenemine oli seotud Euroopa Liidu vahenditest perioodil 2014-2020 rahastatavatel objektidel alustatud töödega. 2018. aasta suurimad investeeringud tehti sarnaselt aasta varasemale Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi vahendite ja pikaajalise laenu arvelt, lisaks reinvesteeriti aasta jooksul äriühingu poolt teenitud omavahendid.

Rahaliste vahendite paigutamise sihtotstarbed olid järgmised:

- **Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi vahenditest:** 2018. aastal alustati töödega Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi projekti „Avaliku liiniveo teenindamiseks riigi sadamate rekonstrueerimine“ raames Naissaare sadamas. Tegemist on käimasoleva Euroopa Liidu rahastamisperioodi suurima üksikobjekti rekonstrueerimisega, mille eesmärgiks on Naissaare sadama meresõiduohutuse ja ilmastikukindluse parendamine ning mille käigus süvendatakse sadama akvatoorium ja sadama veetee, kindlustatakse olemasoleva lainemurdja, ehitatakse lainemurdja pikendus ning paigaldatakse uus ujuvkai. Objekti kogumaksumus on 2 800 000 eurot, millest 2018. aastal teostati töid kokku 1 258 171 euro eest.
- **Euroopa Liidu Regionaalfondi** Interreg Eesti-Läti programmi projekti „EstLat Harbours“ raames alustati töödega nii Munalaiu kui Ringsu sadamates. Projekti kogumaksumus on 883 197 eurot ning selle eesmärgiks on väikelaevade külastusvõimaluste laiendamine ja täiendavate teenuste pakkumine regionaalsetes sadamates. 2018. aastal teostati kõik projekti raames kavandatud tööd Munalaiu sadamas, sealhulgas akvatooriumi ja veetee süvendamine ning ujuvkaide paigaldamine, kogumaksumusega 328 154 eurot. Töödega alustati ka Ruhnu saare Ringsu sadamas, kus teostati süvendustöid kogumaksumusega 82 634 eurot.
- **Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse vahenditest** rahastati 2018. aastal ujuvkai paigaldamine Vilsandi saare Vikati sadamas kokku 53 717 euro eest ning väikelaevasadama laiendustööd ja slipi ehitamine Saaremaal Triigi sadamas kokku 51 238 euro ulatuses. Triigi sadama parendustööde kogumaksumus on 260 000 eurot ja need lõpetatakse 2019. aastal.
- **Keskkonnainvesteeringute Keskuse vahenditest** rahastati 2018. aastal reostustõrjetehnika ja -vahendite ostmine kokku kaheksale sadamale projekti kogumaksumusega 141 809 eurot.
- **Ettevõtte omavahenditest ja laenude arvelt rahastatud projektid:** 2018. aastal teostati omavahendite, laenude ja kindlustushüvitise arvelt põhivaraga seotud investeeringuid kokku 1 043 886 euro ulatuses. Projekteerimis- ja uurimistöid telliti sealhulgas 105 721 euro eest. Aruandeaasta suurimateks omavahendite arvelt teostatud investeeringuteks olid Munalaiu ujuvkaide soetamine 73 866 euro eest, Kuivastu sadamahoone katuse rekonstrueerimine 64 785 Kuivastu hotelli kinnistu soetamine ja korrastamine kokku 63 100 euro eest.
- **Laenude põhiosa tagasimakseid** teostati 2018. aastal 723 057 euro ulatuses.

Seoses Euroopa Liidu struktuurfondide rahastamisperioodil 2014-2020 kavandatud Ühtekuuluvusfondi projekti „Avaliku liiniveo teenindamiseks riigi sadamate rekonstrueerimine“ elluviimisega pöörati 2018. aastal põhitähelepanu projekti raames kavandatud tööde mahtude ja seotud hangete täpsustamisele ning ettevalmistamisele. AS Saarte Liinid objektidele eraldatud toetuse kogumaht on 10 000 000 eurot, mille täies mahus rakendamiseks muutis valitsus kehtivat transpordi investeeringute kava, lisades sinna Vilsandi saare ühenduse tagamiseks vajalikud Papissaare ja Vikati sadamad Saare maakonnas ning regionaalsete sadamate korrashoiuks vajaliku uue ujuvsüvendaja soetamise. AS Saarte Liinid eitas taotluse kehtiva Tehnilise Järelevalveameti rahastamisotsuse muutmiseks ning Heltermaa ja Rohuküla sadamate varurampide ehitamise eraldamiseks senisest projektist.

2019. aasta jooksul investeeritakse projekti „Avaliku liiniveo teenindamiseks riigi sadamate rekonstrueerimine“ esialgse kava kohaselt 4 819 924 eurot, sealhulgas omafinantseeringuna 803 739 eurot. Jätkatakse rekonstrueerimistödega Naissaare sadamas, soetatakse ujuvsüvendaja Watermaster

Classic IV ning ehitatakse Triigi sadama abihoone. Lisaks alustatakse töid Papissaare ja Vikati sadamates ning võimalusel ka Heltermaa ja Rohuküla sadamates. Interreg Eesti-Läti programmi projekti „EstLat Harbours“ raames lõpetatakse tööd Ringsu sadamas kokku 520 605 euro eest, sealhulgas panustatakse omafinantseeringuna 158 110 eurot. Triigi ja Sviby väikelaevasadama rekonstrueerimisteks on kavas kasutada EAS vahendeid kokku 375 000 eurot, sealhulgas omavahendeid 112 500 eurot. AS Saarte Liinid omavahendite ja laenude arvelt rekonstrueeritakse alanud aastal sadamaid, soetatakse põhivara ja teostatakse projekteerimis-uurimistöid kokku 4 301 000 euro ulatuses. Laenude põhiosa tagasimakseid jätkatakse senises mahus, kokku 740 000 eurot aastas.

5. KVALITEEDI- JA KESKKONNAJUHTIMINE

AS Saarte Liinid majandustegevuse ja rekonstrueerimistööde mõju sadamate lähiümbruse elustikule ning keskkonnale on üldjuhul väike. Ettevõtte poolt peetavates sadamates on tegemist pikka aega kasutusel olnud sadamakohtadega ja keskkond on sellega kohanenud. Sadamate rekonstrueerimisel on pigem püütud luua paremaid tingimusi kaldaala ja veestiku kaitseks. Kõigi oluliste arenguprojektide elluviimisel on AS Saarte Liinid tellinud keskkonnamõju hinnangud (KMH) vastavalt seadusandluses ettenähtud nõuetele.

Regulaarselt uuritakse ja kontrollitakse nii sadamate olemasoleva kui kavandatava tegevuse keskkonnamõju ning selle vähendamiseks vajalikke võimalikke alternatiivlahendusi. Senise seirekogemuse baasil võib öelda, et AS Saarte Liinid sadamates kaasneb märkimisväärne keskkonnamõju üldjuhul ainult rekonstrueerimisega seotud süvendamis- ja kaadamistöödest, samas on sadamate akvatooriumites süvendamisel teisaldatav pinnas regioonile iseloomulik, peamiselt peenefraktsiooniline muda või savimuda, ning sellega ei kaasne täiendavat reostust. Sadamate piirkonna elustik, mida rekonstrueerimise käigus mõjutatakse, taastub peale tööde lõpetamist ja ala stabiliseerumist. Ehituse perioodil ja sadamate hilisemas eksploatatsioonis kehtib põhimõte „saastaja maksab“.

AS Saarte Liinid sadamate rekonstrueerimisel ja eksploatatsioonil jälgitakse parimaid võimalikke tehnika ja tehnoloogia nõudeid. Kui ehitustegevuse, süvendamise ja hilisema eksploatatsiooni käigus selgub mingi erilise ohuga avariiline olukord (reostus, torm), tegevus peatatakse ja võetakse kasutusele meetmed, et oht saaks kõrvaldatud. Nõuded saastamise vältimiseks ja vastutus õnnetuse korral on kirjalikult fikseeritud töövõtu – või liinilepingutes. Sadamate rekonstrueerimisel kasutatav parim võimalik tehnika ja tehnoloogia on keskkonnasõbralikud, senised arendused sadamates on võimaldanud tuua teenindavatele liinidele keskkonna- ja energiasäästlikumad, ökonoomsemad ning suurema mahutavusega laevad. Efektivsemad ja säästlikumad ühendused annavad suure panuse piirkonna säästvale keskkonnahoiole.

Äriühingu 2018. aasta keskkonnavalaseks põhiprobleemiks oli jätkuvalt Rohuküla sadama puhastusseadmete toimetõrge. 2017. aastal teostatud ekspertiis tuvastas tõrke põhjusena 2007. aastal projekteeritud/kavandatud biopuhasti ebapiisava võimsuse viimase 10 aasta jooksul Rohuküla-Heltermaa ja Rohuküla-Sviby parvlaevaliinidel toimunud teenindusmahtude kasvust tulenevate suuremate heitmemahtude vastuvõtuks. Arvestades parvalaevaliikluse suurt sesoonsust on tehnoloogiliselt sobiva ja samas majanduslikult otstarbeka lahenduse leidmine Rohuküla biopuhastile raskendatud.

6. ORGANISATSIOON JA PERSONAL

Koosseis ja töötajate arv

AS Saarte Liinid koosseisus oli seisuga 31.12.2018 kokku 20 allüksust, sealhulgas 18 sadamat, millest eraldi tulu-kulu üksusena toimis 16 sadamat. Äriühingu töötajate arv seisuga 31.12.2018 oli kokku 95 inimest, sealhulgas:

- juhatuse liikmetena 2 inimest
- koosseisuliste põhitöötajatena 90 inimest (sh projektijuhtimise üksus 3)
- tähtjaliste asendustöötajatena 3 inimest

Osalise tööajaga töötas personali üldarvust 1 inimene (Triigi sadama koristaja 0,5 koormusega). Lisaks koosseisulisele personalile said seisuga 31.12.2018 AS Saarte Liinid poolt võlaõigusseadusest tulenevate lepingute alusel tasu 2 töötajat ja äriühingu nõukogu liikmetena 5 inimest.

2018. aastal toimusid järgmised koosseisu muudatused:

- Remondialase teenindamise valdkonna töö optimeerimise eesmärgil korraldati töö ümber Rohuküla sadamas ja Kuivastu sadamas. Selle tulemusena Rohukülas koondati remonditöölise ametikoht ja moodustati väikelaevajuht-seadmete hooldaja ametikoht ning koondati üks remonditöölise ametikoht Kuivastus.
- Töölaeva töö operatiivsuse tõstmiseks ja laevapere liikmete töö- ja puhkeajarežiimi nõuete täitmiseks moodustati olemasolevale koosseisule juurde vastutava kapteni ametikoht.
- Aastavahetusel lõppes keskkontoris kaks pikemaajalist tähtjalist töölepingut - müügijuhi ametikohal ja 0,6-koormusega projektijuhtimise koordinaatori ametikohal.

2018. aastal on detsembri lõpu seisuga töölepinguid sõlmitud 54 korral ja lõpetatud 55 korral, neist on valdav enamus tähtjalised töölepingud seoses põhitöötajate asendamistega puhkuste ja haiguspäevade ajal ning suvehooajal seoses töömahu suurenemisega. Asendustöötajad on valdavas enamuses korduvate töölepingutega.

Tabel 3. AS Saarte Liinid töölepingute sõlmimise ja lõpetamise statistika 2018. aastal

Jrk nr	Tehing	Arv	%
1.	Töölepingute SÕLMIMISED aasta jooksul kokku	54	100%
1.1	sh. tähtajatult	8	15%
	<i>neist palgatoetusega töötu tööle rakendamine</i>	1	2%
1.2	sh. tähtjaliselt	37	84%
	<i>neist hooajalised (navigatsioonihooajal töömahu suurenemine)</i>	12	26%
	<i>neist põhitöötajate asendamised (puhkused ja haigestumised)</i>	31	68%
	<i>neist tähtjalisus kahel eesmärgil (hooajatöö + asendamised)</i>	2	4%
	<i>neist tähtjaline leping muudetud tähtajatuks (asendustöötajast põhitöötajaks)</i>	1	2%
2.	Töölepingute LÕPETAMISED aasta jooksul kokku	55	100%
	<i>neist tööandja algatusel (koondamine)</i>	2	4%
	<i>neist töötaja algatusel (töötaja avalduse alusel)</i>	8	14%
	<i>neist tähtaja möödumisel (hooaja lõpp ja asendusaja lõpp)</i>	45	82%
3.	Võlaõiguslikud töövõtu- ja käsunduslepingud	x	x
3.1	sh. sõlmimised aasta jooksul kokku	5	x
3.2	sh. tähtjalised lõppemised aasta jooksul kokku	7	x

Regionaalse tööandjana jaguneb AS Saarte Liinid töötajate arv vastavalt allüksuste geograafilisele asukohale peale haldusreformi seitsmes maakonnas alljärgnevalt: Saare maakonnas 45 (sh keskus 17, Kuivastu 13, Triigi 4, Roomassaare 6, Abruka 1, Ringsu 1, süvendus 3, töölaev 3); Pärnu maakonnas 19 (sh Virtsu 11, Munalau 5, Kihnu 3); Lääne maakonnas 13 (sh Rohuküla 11, Sviby 2); Hiiu maakonnas 12 (sh Heltermaa 10, Sõru 2); Põlva maakonnas 4 (sh Laaksaare 4); Tartu maakonnas 2 (sh Piirissaare 2) ja Harju maakonnas 2 (sh 2 Naissaare hooajalist töötajat suveperioodil).

Tabel 4. Töötajate arvu võrdlus struktuuriüksuste lõikes aastalõpu seisuga 2018 ja 2017

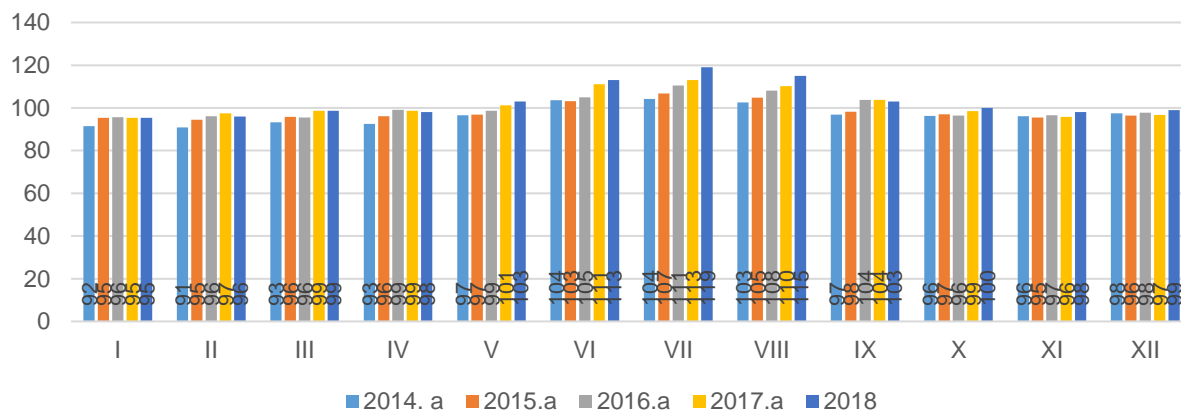
Struktuuriüksus	31.12.2018		31.12.2017	
	Töötajate arv	% ettevõttest	Töötajate arv	% ettevõttest
Juhatus	2	2,1%	2	2,1%
Keskkontor	10	11,5%	11	11,5%
Projektijuhtimine	3	4,2%	4	4,2%
Kuivastu	13	13,5%	13	13,5%
Virtsu	11	11,5%	11	11,5%
Heltermaa	10	10,4%	10	10,4%
Rohuküla	11	11,5%	11	11,5%
Sviby	3	2,1%	2	2,1%
Sõru	2	2,1%	2	2,1%
Triigi	3	4,2%	4	4,2%
Roomassaare	6	6,3%	6	6,3%
Abruka	1	1,0%	1	1,0%
Ringsu	1	1,0%	1	1,0%
Munalaiu	5	5,2%	5	5,2%
Kihnu	2	2,1%	2	2,1%
Piirissaare	1	1,0%	1	1,0%
Laaksaare	5	4,2%	4	4,2%
Süvendus	3	3,1%	3	3,1%
Töölaev	3	3,1%	3	3,1%
Koosseisulised töötajad kokku	95	100%	96	100%

Seoses väikesaarte sadamate ja väikelaevasadamate hooajalise tööga varieerub AS Saarte Liinid töötajate koguarv aasta lõikes, kasvades suvehooajal tähtajaliste hooajatöötajate ja puhkuseasendajate võrra. Suveperioodil kasutati navigatsioonihooajalist lisatööjõudu tähtajaliste töölepingutega jahisadamates kokku 6 töötajat (ülevaatajad Kuivastus, Roomassaares, Abrukal, Ringsus, Kihnus ja Svibys).

Tööjõu voolavus on aktsiaseltsis Saarte Liinid väga väike. 2018. aasta kokkuvõttes on voolavuse määr vaid 7,8%. Tööjõu voolavusel arvestatakse vaid selliseid lahkumisi, mille mõjud on ettevõttele negatiivsed ja mida tööandja ise ei oleks soovinud (nt töölepingute lõpetamised töötaja soovil või poolte kokkuleppel, seoses katseaja ebarahuldavate tulemustega jms). 2018. aasta jooksul lahkus ettevõttest töötaja algatusel 8 inimest, neist katseaja ebarahuldavate tulemuste tõttu mitte ühtegi. Töölt lahkunud inimesed asusid mujale tööle või siirdusid vanaduspensionile. Tööjõu voolavuse väike protsent näitab, et regionaalsete sadamate piirkondades on töötajad püsivad, hindavad oma töökoha säilimist, personali valik ja värbamine on andnud positiivset tulemust.

Tulenevalt asjaolust, et AS Saarte Liinid on tööandja väikesema asutusega saartel ning regionaalsetes

Keskmine töötajate arv kuude lõikes AS Saarte Liinid 2014-2018

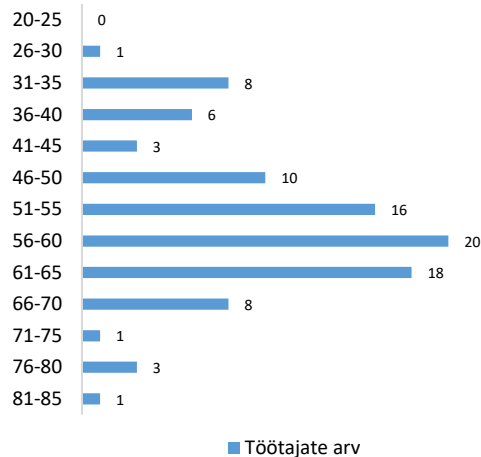

kaugetes kohtades asuvates sadamates, on töötajate keskmine vanus suhteliselt kõrge. 21% töötajatest

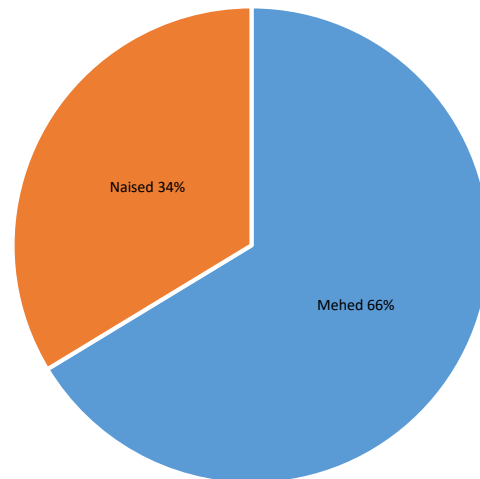
on vanuses 56 kuni 60 aastased, 19% vanuses 61 kuni 65 aastased, 17% vanuses 51 kuni 55 aastased ja 11% vanuses 46 kuni 50 aastased. Personali vanuselise koosseisu tingib mitme asjaolu koosmõju, kuid põhiliselt tuleneb see sellest, et nooremad inimesed suunduvad maakohtadest õpingutele ja töötasingutele suurematesse asustatud punktidesse samas kui vanema eas inimesed eelistavad töötamist võimalikult elukoha lähedal.

Töö sadamates on küllaltki spetsiifiline ja seetõttu on sadamatöötajad peamiselt mehed. AS Saarte Liinid töötajatest moodustavad 2/3 mehed ja 1/3 naised.

Töötajate arv vanusegruppides 31.12.2018 seisuga

Töötajate jagunemine sooliselt 31.12.2018 seisuga

7. HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA ARUANNE

Tulenevalt riigivaraseaduse § 88 lõike 1 punktist 10 on riigile kuuluval äriühingul kohustus rakendada äriühingu juhtimisel Hea Ühingujuhtimise Tava (edaspidi HÜT) ning kirjeldada selle järgimist ühingujuhtimise aruandena majandusaasta aruande koosseisus. AS Saarte Liinid lähtub äriühingu juhtimisega seotud küsimuste lahendamisel HÜTi soovituslikest juhustest mõningate eranditega. Alljärgnevalt on esitatud HÜTi sätted, mida ei järgita, ja lisatud põhjendused mittejärgimise kohta.

7.1. Üldkoosolek

AS Saarte Liinid ei järgi alljärgnevat HÜTi punkte:

- Punkt 1.2.1 - üldkoosoleku kokkukutsumise teade tehakse samaaegselt selle saatmisega aktsionäridele ja/või avaldamisega üleriigilise levikuga päevalehes kättesaadavaks ka emitendi veebilehel.
- Punkt 1.2.3 - samaaegselt seaduses sätestatud üldkoosoleku kokkukutsumise tingimuste täitmisega avalikustab juhatus emitendi veebilehel päevakorraga seotud olulise teabe, mis on talle esitatud või muul viisil kättesaadav.
- Punkt 1.2.4 - mõistliku aja jooksul enne üldkoosoleku toimumist avaldab nõukogu emitendi veebilehel enda ettepanekud päevakorras olevate teemade kohta.
- Punkt 1.3.1 - üldkoosoleku juhatajaks ei valita nõukogu esimeest ega juhatuse liiget.
- Punkt 1.3.2 - üldkoosolekul osalevad juhatuse liikmed, nõukogu esimees ning võimalusel ka nõukogu liikmed ja vähemalt 1 audiitoritest.
- Punkt 1.3.3 - emitent teeb vastavate tehniliste vahendite olemasolul ning juhul, kui see ei ole liiga kulukas, üldkoosoleku jälgimise ja sellest osavõtu võimalikuks sidevahendite kaudu (nt internet).

Ülaltoodud HÜTi juhiste mittejärgimine on tingitud asjaolust, et ASi Saarte Liinid ainuaktsionäriks on Eesti Vabariik ning aktsionäri õiguste teostajaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mida

esindab aktsionäride üldkoosolekul majandus- ja taristuminister. Aktsionäri õiguste teostamine ja esindaja volitused on sätestatud RVSis ning üldkoosolekute toimumine ja sellel osalejad määratakse vastavalt vajadusele kooskõlastatult ainuaktsionäriaga.

Tabel 5. Ülevaade 2018. aastal toimunud üldkoosolekute

- **Ainuaktsionäri korraline üldkoosolek**

Kuupäev ja koht		Päevakord
1.	23.04.2018 Tallinnas (MKM)	<ul style="list-style-type: none"> • Lõppenud 2017. aasta majandusaasta kokkuvõtte (juhatuse esimehe ettekanne tegevuseesmärkide täitmisest, majandustulemustest, investeringutest ja olulistest tehingutest. Nõukogu esimehe ettekanne kontrollikeskkonnast ning hinnangust nõukogu ja juhatuse tööle) • 2017. a majandusaasta aruande kinnitamine • 2017. a puhaskasumi jaotamise otsuse kinnitamine • Järgmise majandusaasta (2018) ootused • Omaniku ootused äriühingule <ul style="list-style-type: none"> - Arutelu regionaalsete sadmate arengutagamiseks vajalike kinnistute soetamisest - Arutelu parv- ja liinilaevade teenindamise hinnastamise perspektiivsetest võimalustest • Muud koosolekul tõstatatud teemad

- **Ainuaktsionäri otsused**

Kuupäev ja koht		Päevakord
1.	29.11.2018 Tallinnas (MKM)	Aktiikapitali suurendamine ja riigivara üleandmine mitterahalise sissemaksena

7.2. Nõukogu ja auditikomitee

AS Saarte Liinid nõukogu koosneb viiest liikmest. Vastavalt RVS § 81 valib ainuaktsionäri esindaja, kelleks on majandus- ja taristuminister, nõukogu liikmed nimetamiskomitee ettepanekul. Tulenevalt RVS §-st 80 valitakse nõukogu liikmeks isik, kes omab nõukogu liikme ülesannete täitmiseks vajalikke teadmisi ja kogemusi, arvestades äriühingu tegevus- ning finantsvaldkonda ning võimelisust tegutseda temalt oodatava hoolsusega ning ametikohale esitatavate nõuete kohaselt, lähtudes äriühingu eesmärkidest ja huvidest ning vajadusest tagada riigi kui aktsionäri huvide tõhus kaitse.

AS Saarte Liinid ei järgi HÜTi punkti 3.2.2 - vähemalt pooled emitendi nõukogu liikmetest on sõltumatud. Nõukogu liikmed valivad ainuaktsionäri otsusega nimetatud nõukogu liikmete hulgast nõukogu esimehe, kes korraldab nõukogu tööd.

Nõukogu on AS Saarte Liinid ainuaktsionäri 08.09.2017 otsuse nr 1.1-5/17-049 alusel viieliikmeline koosseisus Toomas Vainola (nõukogu esimees), Ain Tatter, Indrek Allmann, Marilin Hein, Riho Prints. Volituste tähtaeg kolm aastat, lõpptähtaeg 07.09.2020.

Tabel 6. Ülevaade 2018. aastal toimunud nõukogu koosolekute

- **Nõukogu koosolekud**

	Kuupäev ja koht	Päevakorrapunkte
1.	16.02.2018 Tallinnas	9
2.	06.04.2018 Munalaius	12
3.	15.06.2018 Naissaarel	6
4.	24.09.2018 Heltermaal	6
5.	23.11.2018 Tallinnas	7
6.	19.12.2018 Kuressaares	8

Nõukogu teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle, osaleb äriühingu tegevuse planeerimisel ja juhtimisel ning otsustab äriühingu igapäevase majandustegevuse raamest väljuvate tehingute

teostamise üle. Nõukogu tegutseb iseseisvalt ja äriühingu ning aktsionäri huvides ja selle peamiseks töövormiks on koosolek. 2018. aastal toimus 6 nõukogu koosolekut.

AS Saarte Liinid nõukogu koosolekute peamised teemad 2018. aastal olid järgmised:

- Ülevaated ettevõtte tegevusest ja eelarve täitmisest
- Ülevaated ettevõtte investeeringute ja soetuste kava täitmisest ja muudatustest, reservi kasutamisest, ehitustööde planeerimisest, teostatud rekonstrueerimistöödest
- Tutvumine Munalaiu, Naissaare Heltermaa ja Rohuküla sadamate ja sealsete arendusprojektidega
- Ülevaade ettevõtte struktuurist, koosseisudest ja palgasüsteemist
- Ülevaade EL struktuurfondide kasutamisest
- AS Saarte Liinid arengukava 2014-2020 rakendamise, riskianalüüsi ja korrigeerimise arutelu kehtiva arengukava alusel
- 2018. majandusaasta auditeeritud aruande läbivaatamine ja üldkoosolekule esitamine
- Siseauditi kavandamine ja läbiviimine 2018. aastal. Siseauditi tööplaani
- Ülevaated kohtuprotsessidest Väinamere Liinid OÜ'ga
- 2019. aasta hinnakirja kinnitamine
- 2019. aasta eelarve kinnitamine
- 2019. aasta investeeringute ja soetuste kava kinnitamine
- Nõukogu 2019. aasta tööplaani kinnitamine
- Ülevaade 2018. majandusaasta raamatupidamise aastaaruande vaheauditist
- Triigi sadama kinnistute koormamine isikliku kasutusõigusega
- Heltermaa sadama kinnistu soetamine
- Ülevaated auditikomitee tööst ja auditikomitee ettepanekud nõukogule

Nõukogu on moodustanud auditikomitee. 3-liikmelise auditikomitee ülesandeks on osaleda nõukogu nõustava organina järelevalve teostamisega seotud küsimustes, sh jälgida ja analüüsida finantsinformatsiooni töötlemist, riskijuhtimise ja sisekontrolli tõhusust, raamatupidamise aastaaruande koostamise ja audiitorkontrolli protsessi.

Auditikomitee on AS Saarte Liinid nõukogu 29.09.2017 otsuse alusel kolmeliikmeline koosseis Kaie Karniol (auditikomitee esimees käsunduslepingu alusel), Indrek Allmann ja Marilyn Hein. Volituste tähtaeg kolm aastat, lõpptähtaeg 28.09.2020.

Aasta jooksul toimus 8 auditikomitee koosolekut. Auditikomitee koosolekud toimusid üldjuhul enne väljakuulutatud nõukogu koosolekuid – nõukogu koosolekuks ettevalmistatud kirjalike materjalide põhjal. Auditikomitee koosolekute peamised teemad kattusid üldjuhul nõukogu koosolekuteks väljakuulutatud teemadega.

Tabel 7. Ülevaade 2018. aastal toimunud auditikomitee koosolekutest

• **Auditikomitee koosolekud**

	Kuupäev ja koht	Põhipäevakorrapunkte
1.	04.01.2018 Tallinnas	1
2.	16.02.2018 Tallinn	1
3.	05.04.2018 Skype	2
4.	14.06.2018 Elektrooniline	1
5.	30.08.2018 Tallinn	1
6.	21.09.2018 Elektrooniline	1
7.	12.10.2018 Tallinn+Skype	1
8.	18.12.2018 Elektrooniline	1

Vastavalt HÜTi punktile 3.2.5 esitatakse alljärgnevalt andmed 2018. aastal makstud ASi Saarte Liinid nõukogu liikmete tasu suuruse ja tasustamise korra kohta. Nõukogu liikme määramise ja tasustamise kord on sätestatud RVS §-s 85. Nõukogu liikmetele, kes nõukogu otsuse vastuvõtmisel ei osalenud,

nõukogu koosoleku toimumise kuu eest tasu ei maksta. Tasustamiskorra kohaselt makstakse täiendavat tasu auditikomitee liikmeteks olevatele nõukogu liikmetele nende komitee koosolekul osalemise eest 25% nõukogu liikme tasust. Nõukogu liikmetele lahkumishüvitist ei maksta.

AS Saarte Liinid nõukogu ja selle juurde moodustatud auditikomitee liikmetele maksti 2018. aasta eest tasusid kokku 31 200 eurot ning võrdlusperioodi, 2017. aasta eest 26 342 eurot. Täiendavat tasu aruandeaastal nõukogu liikmetele ei makstud.

7.3. Juhatus

2018. aastal juhtis AS Saarte Liinid majandustegevust nõukogu otsusega ametisse valitud kaheliikmeline juhatus. Juhatusesse koosseis, kuhu majandusaasta alguses kuulusid Villu Vatsfeld ja Jaanus Tamkivi valiti 2015. aastal vastavalt kehtivale põhikirjale tähtajaliselt viieks aastaks. Juhatusesse liikmete volituste tähtaeg algas 08.06.2015 ja kestab kuni 07.06.2020. Juhatusesse esimees Villu Vatsfeld juhib ja esindab äriühingut tegevjuhina ning täidab ka ühingu finantsjuhi ülesandeid, vastutades ettevõtte töökorralduse, majandusarvestuse ja finantstegevuse valdkonna eest. Juhatusesse liige Jaanus Tamkivi vastutab sadamate halduse ja arendusega seotud ehitustehniliste valdkondade eest ning sadamatega seotud uurimis- ja projekteerimistööde korraldamise eest.

Juhatusesse liikmete vastutusvaldkonnad on piiritletud ning tööülesanded ja vastutus kirjeldatud juhatusesse liikmetega sõlmitud lepingutes. Vastavalt HÜTi punktile 2.2.7 esitatakse alljärgnevalt ka andmed 2018. aastal ASi Saarte Liinid juhatusesse liikmetele makstud juhatusesse liikme tasude suuruse kohta ning kirjeldatakse lahkumishüvitiste ja täiendavate tasude määramise süsteemi. Juhatusesse liikmete tasumäärad ja lahkumishüvitised on määratletud juhatusesse liikmetega sõlmitud nõukogu poolt kooskõlastatud lepingutes. Juhatusesse liikmele makstava täiendava tasu ning lahkumishüvitise suuruse piirmäärad on sätestatud RVS § 86 lg-s 2 ja 3, millest tulenevalt riigile kuuluva äriühingu juhatusesse liikmele makstava täiendava tasu suurus kokku ei või ületada juhatusesse liikme nelja kuu tasu. Lahkumishüvitist makstakse juhatusesse liikmele vaid juhul, kui ta kutsutakse tagasi nõukogu poolt enne tema ametiaja lõppu ning talle makstav hüvitis ei või ületada juhatusesse liikme kolme kuu tasu.

Juhatusesse liikmetele maksti 2018. aasta eest tasu kokku 107 040 eurot, sealhulgas lisatasu maksti nõukogu otsuse alusel AS Saarte Liinid juhatusesse liikmetele kolme kuutasu ulatuses kokku 25 800 eurot. Võrdlusena 2017. aasta eest maksti juhatusesse liikmetele tasu 106 808 eurot, sealhulgas lisatasuna edukate majandustulemuste eest kolme kuutasu ulatuses kokku 25 500 eurot. Tasude marginaalne suurenemine aastate võrdluses on seotud puhkusetasude arvestuse ja väljamaksmisega.

7.4. Finantsaruandlus ja auditeerimine

AS Saarte Liinid koostab finantsaruandeid vastavalt Euroopa Liidus kehtivatele rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele. Juhatusesse koostatud 2018. majandusaasta aruannet kontrollib sõltumatu vandeaudiitor.

Ainuaktsionäri otsuse alusel nimetati AS Saarte Liinid 2018. aasta majandusaasta audiitoriks audiitorfirma AS PricewaterhouseCoopers. Lepingulist siseaudiitorit aruandeaastal äriühingus ei tegutsenud, ning vastav teenus ostetakse ettevõttesse hanke korras. AS Saarte Liinid 2018. aasta siseaudiitoriks on samuti audiitorfirma AS PricewaterhouseCoopers.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Finantsseisundi aruanne

Eurodes, seisuga 31. detsember

VARAD	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
KÄIBEVARA			
Raha		540 111	199 009
Nõuded ja ettemaksud	4	2 283 871	1 823 017
Varud	5	44 181	44 181
KÄIBEVARA KOKKU		2 868 163	2 066 207
PÕHIVARA			
Materiaalne põhivara	6	57 033 857	56 663 944
Immateriaalne põhivara	7	52 632	60 849
PÕHIVARA KOKKU		57 086 489	56 724 793
VARAD KOKKU		59 954 652	58 791 000
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL			
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED			
Lühiajalised laenukohustused	10	1 564 076	1 160 735
Võlad ja ettemaksud	8	1 222 184	531 593
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED KOKKU		2 786 260	1 692 328
PIKAAJALISED KOHUSTUSED			
Pikaajalised laenukohustused	10	4 575 412	4 764 208
Sihtfinantseerimine	12	34 309 311	34 906 163
PIKAAJALISED KOHUSTUSED KOKKU		38 884 723	39 670 371
KOHUSTUSED KOKKU		41 670 983	41 362 699
OMAKAPITAL			
Aksiakapital	13	6 648 500	6 648 500
Ülekurss		53	53
Kohustuslik reservkapital		663 660	663 660
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	13	10 116 088	9 446 624
Aruandeaasta koondkasum	13	855 368	669 464
OMAKAPITAL KOKKU		18 283 669	17 428 301
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU		59 954 652	58 791 000

Raamatupidamise aastaaruande lisad lehekülgedel 29-64 moodustavad raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Kasumi-ja koondkasumiaruanne

Eurodes, aasta kohta

TULUD	Lisa	2018	2017
Müügitulu	14	6 472 064	6 033 232
Tulud sihtfinantseerimisest	15	1 820 322	1 744 573
Muud äritulud	16	70 310	82 827
KAPITALISEERITUD VÄLJAMINEKUD OMA TARBEKS PÕHIVARA VALMISTAMISEL			
Tööjõukulude kapitaliseerimine	16	152 638	137 483
KULUD			
Kaubad, toore, materjal ja teenused	16	-1 783 085	-1 834 536
Mitmesugused tegevuskulud	16	-251 836	-251 100
Tööjõukulud	16	-2 498 562	-2 304 240
Põhivara amortisatsioon ja allahindlused	16	-2 928 271	-2 829 732
Muud ärikulud	16	-120 033	-27 022
ÄRIKASUM		933 547	751 485
Finantskulud	17	-78 179	-82 021
KASUM ENNE TULUMAKSUSTAMIST		855 368	669 464
ARUANDEAASTA PUHASKASUM		855 368	669 464
ARUANDEAASTA KOONDKASUM		855 368	669 464

Raamatupidamise aastaaruande lisad lehekülgedel 29-64 moodustavad raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Rahavoogude aruanne

Eurodes, aasta kohta

RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST	Lisa	2018	2017
Puhaskasum		855 368	669 464
Põhivara amortisatsioon ja allahindlused	6,7,16	2 928 271	2 829 732
Kasum põhivara müügist		-5000	-1 820
Tulud sihtfinantseerimisest	15	-1 820 322	-1 744 573
Finantskulud	17	78 179	82 021
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	4	-460 854	727 180
Varude muutus	5	0	-4 027
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	8	690 589	48 704
KOKKU RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST		2 266 231	2 606 681
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus	6,7	-3 289 967	-2 957 812
Materiaalse ja immateriaalse põhivara müük		5 000	1 820
KOKKU RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST		-3 284 968	-2 955 992
RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST			
Saadud laenud	10	499 590	1 137 648
Saadud laenude tagasimaksud	10	-723 057	-739 669
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksud	11	-4 961	-4 873
Arvelduskrediidi saldo muutus	10	442 974	-807 866
Saadud varade sihtfinantseerimine	12	1 223 471	975 911
Makstud intressid	17	-78 179	-82 021
KOKKU RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST		1 359 838	479 130
RAHAVOOD KOKKU		341 102	129 819
RAHA JA RAHA EKVIVALENDID AASTA ALGUL		199 009	69 190
Raha ja raha ekvivalentide muutus		341 102	129 819
RAHA JA RAHA EKVIVALENDID AASTA LÕPUL		540 111	199 009
<i>sh: sularaha</i>		7 403	12 229
<i>sh: arveldusarvete jäägid</i>		532 708	186 780

Raamatupidamise aastaaruande lisad lehekülgedel 29-64 moodustavad raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Omakapitali muutuste aruanne

Eurodes, aasta kohta

	Aktsiakapital	Ülekurss	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
Seisuga 31.12.2016	6 636 600	0	663 660	9 446 624	16 746 885
Aruandeaasta koondkasum	0	0	0	669 464	669 464
Aktsiakapitali suurendamine	11 900	0	0	0	11 900
Ülekurss	0	53	0	0	53
Seisuga 31.12.2017	6 648 500	53	663 660	10 116 088	17 428 301
Aruandeaasta koondkasum	0	0	0	855 368	855 368
Seisuga 31.12.2018	6 648 500	53	663 660	10 971 456	18 283 669

Täiendav informatsioon omakapitali komponentide kohta on avalikustatud lisas 13.

Raamatupidamise aastaaruande lisad lehekülgedel 29-64 moodustavad raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamise alused

1. Teave äriühingu kohta

AS Saarte Liinid on 01. juulil 1994 teede- ja sideministri 31. mai 1994 käskkirjaga nr 90 asutatud äriühing, mille põhiülesandeks on regionaalsete sadamate haldamine ja arendamine, eelkõige liinilaevaühenduste pidamise võimaluste kindlustamine mandri ja asustatud saarte vahel. AS Saarte Liinid on üldjuhul sadamate maa ja infrastruktuuri omanik või kasutab sadamaid pikaajaliste hoonestusõiguse lepingute alusel. Sadama pidajana ehitatakse taristu valmis kuni kaide, rampide, ootealade, laoplatside ja laadimisvõimalusteni. Samas osutab AS Saarte Liinid ise ka sadamateenuseid, kuna regionaalsete sadamate asukohad on seni välistanud stividorettevõtjate pikaajalise huvi. Äriühingu põhilisteks klientideks on parv- ja liinilaevadega sadamatevahelist reisijatevedu korraldavad operaatorettevõtted, sadamate kaudu veetavate kaupade omanikud ja laevaagendid.

Majandusaasta lõpuks kuulus AS Saarte Liinid koosseisu 18 sadamat: Kuivastu, Roomassaare, Triigi, Abruka, Ringsu, Papissaare ja Vikati Saare maakonnas; Heltermaa ja Sõru Hiiu maakonnas; Rohuküla, Sviby ja Virtsu Lääne maakonnas; Kihnu, Munalaid ja Manilaid Pärnu maakonnas; Piirissaare Tartu maakonnas; Laaksaare Põlva maakonnas ja Naissaare Harju maakonnas. Lisaks sadamatele kuuluvad äriühingu struktuuriüksuste hulka ujuvsüvendaja Watermaster ja töölaev Panda. Ettevõtte keskkontor asub äriühingu registreeritud aadressil Rohu 5, Kuressaare 93819, Eesti Vabariik.

Finantsaruanded on juhatuse poolt avalikustamiseks heaks kiidetud 5. aprill 2019 aastal. Aastaaruande vaatab läbi nõukogu ja kinnitab aktsionäri üldkoosolek. Aktsionäri üldkoosolekul on õigus teha aastaaruandes muudatusi.

2. Üldpõhimõtted

AS-i Saarte Liinid 2018. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Euroopa Liidus kehtivate rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS). Äriühingu raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes ning lähtudes soetusmaksumusest, välja arvatud juhtudel, kui arvestuspõhimõtetes on alljärgnevalt kirjeldatud teisiti.

3. Olulised arvestuspõhimõtted

A. Raha ja raha ekvivalendid

Rahana ja raha ekvivalentidena kajastatakse aruannetes kassas ja panga arvelduskontodel olevat raha.

B. Finantsvarad

Arvestuspõhimõtted alates 1. jaanuarist 2018

Klassifitseerimine

Ettevõtte klassifitseerib finantsvarad järgmistesse mõõtmiskategooriatesse:

- need, mida kajastatakse õiglaselt väärtuses (kas muutusega läbi koondkasumiaruande või muutusega läbi kasumiaruande);
- need, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Klassifitseerimine sõltub ettevõtte ärimudelilist finantsvarade haldamisel ning rahavoogude lepingulistest tingimustest.

(Lisa 1 järg)

Arvele võtmine ja kajastamise lõpetamine

Tavapärasel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval ehk kuupäeval, millal Ettevõtte võtab endale vara ostmise või müümise kohustuse.

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse kui õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõppevad või antakse üle ja Ettevõtte annab üle sisuliselt kõik riskid ja hüved.

Mõõtmine

Finantsvarad kajastatakse esmasel arvelevõtmisel õiglasel väärtuses, millele on lisatud tehingukulud, mis on otseselt seotud finantsvara omandamisega, välja arvatud finantsvarade puhul, mida kajastatakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastavate finantsvarade tehingutasud kajastatakse kuluna kasumiaruandes.

Korrigeeritud soetusmaksumus: Varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Nendest varadest saadav intressitulu kajastatakse finantstuludes sisemise intressimäära meetodil. Kajastamise lõpetamisel kajastatakse saadud kasum või kahjum kasumiaruandes muudes tuludes/kuludes. Valuutakursi kasumid ja kahjumid ning krediidikahjumid kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel.

Seisuga 1. jaanuar 2018 ja 31. detsember 2018 olid Ettevõtte kõik finantsvarad klassifitseeritud selles kategoorias.

Omakapitaliinstrumendid

Ettevõttel ei ole investeringuid omakapitaliinstrumentidesse.

Väärtuse langus

Ettevõtte hindab korrigeeritud soetusmaksumuses kajastavate võlainstrumentide oodatavat krediidikahjumit tuleviku informatsiooni baasil. Rakendatav väärtuse languse meetodika sõltub sellest, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud.

Eeldatava krediidikahju mõõtmine võtab arvesse:

- erapooletut ja tõenäosusega kaalutud summat, mille määramisel hinnatakse mitmeid võimalikke erinevaid tulemusi,
- raha ajaväärtust ja
- aruande perioodi lõpus ilma liigsete kulude või pingutusteta kättesaadavat mõistlikku ja põhjendatud informatsiooni minevikus toimunud sündmuste, praeguste tingimuste ja tulevaste majandustingimuste prognooside kohta.

Nõuetele ostjate vastu ja lepingulistele varadele, kus puudub oluline finantseerimise komponent, rakendab Ettevõtte IFRS 9 järgi lubatud lihtsustatud lähenemist ning arvestab nõuete allahindlust nõuete pikkuse oodatava krediidikahjumina nõuete esmasel kajastamisel. Ettevõtte kasutab allahindluste maatriksit, kus allahindlus arvutatakse nõuetele lähtudes erinevatest aegumiste perioodidest.

Arvestuspõhimõtted kuni 31. detsember 2017

(Lisa 1 järg)

Ettevõtte liigitab oma finantsvaradeks nõuded, mis jagunevad nõueteks ostjate vastu ja muudeks nõueteks. Vastavalt omanikult saadud suunistele ei ole AS Saarte Liinid väljastanud laene ja investeringuid muud liiki finantsvarasse.

Nõuded ostjate vastu on ostjatelt laekumata arved tavapärase äritegevuse käigus müüdnud kaupade või osutatud teenuste eest. Need võetakse esmalt arvele nende soetusmaksumuses ning kajastatakse edaspidi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit, millest on maha arvatud allahindlused. Vara väärtuse langusest tingitud allahindlus kajastatakse juhul, kui eksisteerib objektiivseid tõendeid selle kohta, et ettevõtte ei suuda koguda kõiki saadaolevaid summasid vastavalt nõuete tingimustele. Sellisteks olukordadeks võivad olla ostjate olulised finantsraskused, pankrot, finantsiline reorganiseerimine või kohustuste mittetäitmine. Allahindluse summa on erinevus vara väärtuse ja kaetava väärtuse vahel, milleks on tulevikus oodatavate rahavoogude summa, diskonteerituna efektiivse intressimääraga. Vara väärtust vähendatakse konto "Ebatõenäoliselt laekuvad ostjate arved" kaudu ja kahjumi summa kajastatakse kasumiaruandes real „Mitmesugused tegevuskulud“.

Kui nõue ostja vastu on tunnistatud lootusetuks, kantakse see maha vähendades ühtlasi selleks otstarbeks varem kontol "Ebatõenäoliselt laekuvad ostjate arved" moodustatud eraldist. Alla hinnatud nõude laekumisel või muude sündmuste korral, mis näitavad, et allahindlus ei ole enam põhjendatud, kajastatakse allahindluse tühistamine kasumiaruandes selle kulu vähendusena, kus allahindlus algselt kajastati. Intressitulu nõuetelt kajastatakse kasumiaruandes real "finantstulud ja -kulud".

C. Varud

Varud võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb varude ostuhinnast, ostuga kaasnevast tollimaksust, muudest mittetagastatavatest maksudest ja soetamisega otseselt seotud veokuludest, millest on maha arvatud hinnaalandid. Varude soetusmaksumusse ei lülitata laenukasutuse kulusid.

Varud hinnatakse finantsseisundi aruandes kas soetusmaksumuses või neto realiseerimismaksumuses lähtudes sellest, milline hind on madalam. Varude allahindlusi nende neto realiseerimismaksumusele kajastatakse aruandeperioodi kuluna kasumiaruandes real "kaubad, toore, materjal ja teenused".

D. Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivarana võetakse arvele varasid maksumusega alates 5 000 eurost ja kasuliku elueaga üle ühe aasta. Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Omatarbeks ehitatud materiaalse põhivara finantseerimiseks võetud laenukasutuse kulutused (sh lepingu sõlmimise tasu amortisatsioon, intressid), mis on arvestatud alates ehitustegevuse algusest kuni vara sisulise valmimiseni, kajastatakse vajadusel alustatud uute ehitusobjektide soetusmaksumuse osana. Varad, mille kasulik eluiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 5 000 euro, kajastatakse kuni kasutusele võtmiseni väheväärtusliku inventarina (varudena) ja vara kasutusele võtmise hetkel kantakse 100%-selt kulusse. Kuludesse kantud väheväärtuslike inventaride üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Edaspidi kajastatakse materiaalsel põhivara finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud amortisatsioon ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt kasulikule elueale.

(Lisa 1 järg)

Hilisemad parendustega seotud kulutused lisatakse vara soetusmaksumusele juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara kajastamise kriteeriumitele. Kui materiaalse põhivara objektile vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele ja asendatud komponent kantakse finantsseisundi aruandest välja. Jooksva hoolduse ja remondiga seotud kulud kajastatakse kasumiaruandes kuluna nende tekkimise perioodil.

Materiaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit. Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi sõltuvalt selle kasulikust elueast. Põhivara eeldatavat kasulikku eluiga ning lõppväärtust inventeeritakse igal aruandepäeval, hilisemate parenduste arvele võtmisel ja oluliste muutuste korral kontserni arenguplaanides. Kui hinnang vara kasulikule elueale erineb oluliselt eelnevalt kehtestatust, siis muudetakse vara järelejäänud kasulikku eluiga, millest tulenevalt muutub järgmistes perioodides varale arvestatav kulum.

Amortisatsioonimäärad aastas on põhivara gruppidele järgmised:

Maa	0 %
Ehitised ja rajatised	2-20 %
Ujuvalused	2-10 %
Masinad ja seadmed	6-20 %
Transpordivahendid	10-25 %
Muu inventar, tööriistad ja sisseseade	20-40 %

Kulumi arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgile ja lõpetatakse, kui jääkmaksumus on võrdne lõppväärtusega, vara lõplikul kasutusest eemaldamisel või ümberklassifitseerimisel "Müügiootel põhivaraks". Igal aruandepäeval hinnatakse vara eluea ja lõppväärtuse põhjendatust.

Materiaalse põhivara bilansilise väärtuse võimalikku langust kontrollitakse juhtudel, kui mingid sündmused või asjaolude muutumine näitavad, et vara kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse. Kui sellised asjaolud on olemas, viib ettevõtte läbi vara kaetava väärtuse hindamise. Kui hinnanguline kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus, siis hinnatakse see vara või raha genereeriva üksuse moodustavad varad alla kuni kaetava väärtuseni, milleks on kas sellest varast tulevikus saadavate rahavoogude nüüdisväärtus (ehk kasutusväärtus) või selle vara õiglane väärtus, mida on vähendatud müügikulustega, olenevalt kumb on kõrgem.

Kui hiljem vara kaetav väärtus on tõusnud üle vara bilansilise väärtuse, siis allahindlus tühistatakse ja suurendatakse vara bilansilist väärtust, kuid mitte suurema summani, kui bilansilise väärtuseni, mis varal oleks, kui allahindlust ei oleks tehtud. Vara allahindluse tühistamine kajastatakse kasumiaruandes samal real, kus kajastati ka varasem allahindlus. Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamisel või siis, kui ettevõtte ei eelda selle vara kasutamisest või müügist enam majandusliku kasu saamist.

Materiaalse põhivara objektid, mis väga tõenäoliselt müüakse lähema 12 kuu jooksul, klassifitseeritakse ümber müügiootel põhivaraks, mida kajastatakse finantsseisundi aruandes eraldi real käibevara rühmas. Müügiootel põhivara amortiseerimine lõpetatakse ning seda kajastatakse kas bilansilises jääkmaksumuses või õiglases väärtuses (miinus müügikulutused), sõltuvalt sellest, kumb on madalam.

E. Muu immateriaalne põhivara

Immateriaalsed varad võetakse arvele ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) varaobjekt on ettevõtte poolt kontrollitav;
- b) on olemas piisavad tehnilised, rahalised ja muud vajalikud ressursid, et arendus lõpule viia ja vara kasutusele võtta või müüa;
- c) juhatus soovib immateriaalse vara valmis saada ja seda kasutama hakata või müüa;
- d) immateriaalset vara on võimalik kasutama hakata või müüa;
- e) on tõenäoline, et ettevõtte saab objekti kasutamisest tulevikus tulu;
- f) objekti soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav.

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse immateriaalset põhivara finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud amortisatsioon ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Immateriaalsete varade puhul hinnatakse, kas tegemist on piiratud või määramata kasuliku elueaga varaga. Piiratud kasuliku elueaga immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarset amortisatsiooni meetodit.

Amortisatsioonimäärad aastas on järgmised:

Arenguväljaminekud, IT lahendused	20 %
Ostetud litsentsid, kaubamärgid jne.	20-30 %

Arenguväljaminekud kapitaliseeritakse juhul, kui eksisteerib kava projekti elluviimiseks ning on võimalik hinnata immateriaalsest varast tulevikus tekkivat tulu. Uuringu- ja arenguväljaminekud, mis ei kvalifitseeru immateriaalseks põhivaraks, kajastatakse kuluna nende tekkimise perioodil.

Immateriaalse põhivarana kajastatakse ka väljaminekud arvutitarkvara soetamiseks. Arvutitarkvara arenduskulud kajastatakse immateriaalse varana, kui need on otseselt seotud selliste tarkvaraobjektide arendamisega, mis on eristatavad, kontserni poolt kontrollitavad ning mille kasutamisest kontsern saab tulevast majanduslikku kasu pikema aja, kui ühe aasta jooksul. Kapitaliseeritavad arvutitarkvara arenduskulud hõlmavad tööjõukulusid ning muid arendamisega otseselt seotud kulutusi. Arvutitarkvara kulud amortiseeritakse tarkvara hinnangulise kasuliku eluea jooksul, mille pikkus on maksimaalselt kuni 5 aastat. Arvutitarkvara jooksva hooldusega seotud kulud kajastatakse kasumiaruandes kuludena.

Piiratud kasuliku elueaga immateriaalse vara amortisatsioonikulu kajastatakse kasumiaruande real "põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus". Piiratud elueaga immateriaalsete varade amortisatsiooniperioodi ja -meetodit vaadatakse üle iga majandusaasta lõpul. Muutused eeldatavas kasulikus elueas või vara tulevase majandusliku kasu ajalises struktuuris kajastatakse vastavalt kui muutusi amortisatsiooni-perioodis ja -meetodis ehk kui muutust raamatupidamislikes hinnangutes. Kui on asjaolusid, mis viitavad, et piiratud elueaga immateriaalse vara kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse, siis viiakse läbi vara väärtuse languse test ja vajadusel hinnatakse vara alla tema kaetavale väärtusele.

F. Laenukasutuse kulud

Laenukasutuse kulutused kajastatakse nende tekkimisel kuluna, v.a kulutused, mis on otseselt seostatavad selliste varade ostmise, ehitamise või tootmisega, mille eesmärgipäraseks kasutamiseks või müümiseks ettevalmistamine vältab pikema perioodi (nt sadamate ehitamine ja rekonstrueerimine).

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks Initialled for the purpose of identification only	
Initsiaalid/initials	<u>TL A.</u>
Kuupäev/date	<u>05.04.2019</u>
PricewaterhouseCoopers, Tallinn	

(Lisa 1 järg)

Selliste varade ostmise, ehituse või tootmisega seotud laenukasutuse kulutused kapitaliseeritakse kuni vara sisulise valmimise kuupäevani vastava vara maksumuse osana.

G. Finantskohustused

Finantskohustused liigitatakse järgmiselt: laenukohustused, võlad ja ettemaksud korrigeeritud soetusmaksumuses. Ettevõtte otsustab finantskohustuse liigitamise üle selle esmasel arvelevõtmisel.

Kõik finantskohustused võetakse esmalt arvele selle õiglases väärtuses, millele antud ja saadud laenude puhul lisanduvad otseselt seotud tehingukulud. Ettevõtte finantskohustused sisaldavad võlgu tarnijatele ja muud kohustusi, arvelduskrediite ning saadud laene. Pärast arvelevõtmist kajastatakse intressi kandvaid laene amortiseeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse maksmisele kuuluvas summas. Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates aruandepäevast. Pikaajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamisel kasutatakse sisemise intressimäära meetodit. Finantskohustustega kaasnev intressikulu kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna kasumiaruande real „finantstulud ja –kulud”. Finantskohustuse kajastamine lõpetatakse siis, kui see on tasutud, tühistatud või aegunud.

H. Ettevõtte tulu maksustamine

Tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis mitte ettevõtete kasumit, vaid väljamakstavaid dividende. Dividendide maksumääraks on 20/80 netodividendidelt. Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäära 14/86. Seda soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018.a. esimene arvesse võetav aasta.

Kuna tulumaksu objektiks on ettevõtte kasumi asemel väljamakstavad dividendid, siis ei eksisteeri erinevusi varade ja kohustuste maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel, millelt tekiks edasilükkunud tulumaksu nõue või kohustus. Finantsseisundi aruandes ei kajastata potentsiaalset tulumaksukohustust ettevõtte vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel dividendidena. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis võiks kaasneda dividendide väljamaksmisega, on ära toodud aruande lisas 11. Dividendide maksmisega kaasnev tulumaks kajastatakse dividendide väljakuulutamise hetkel kasumiaruandes kuluna. Tasumisele kuuluv tulumaksukohustus kajastatakse lühiajalise kohustusena.

I. Aktsiakapital

Lihtaktsiaid kajastatakse omakapitali koosseisus.

J. Kohustuslik reservkapital

Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule ja AS Saarte Liinid põhikirjale teeb ettevõtte iga aasta puhaskasumist vähemalt 5%-lise eraldise kohustuslikku reservkapitali kuni reservkapital moodustab vähemalt 10% aktsiakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali ei tohi dividendidena välja maksta, kuid seda võib kasutada kahjumi katmiseks, kui kahjumeid ei ole võimalik katta vabast omakapitalist. Samuti võib kohustuslikku reservkapitali kasutada aktsiakapitali suurendamiseks.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials <u> H. A. </u>
Kuupäev/date <u> 05.04.2019 </u>
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

(Lisa 1 järg)*K. Tulu kajastamine alates 01. jaanuar 2018*

Tulu kajastatakse siis, kui kaup või teenus antakse kliendile üle, ning tulu kajastatakse tehinguhinnas. Koos müüdud kaubad ja teenused, mis on eristatavad, tuleb kajastada eraldi ja lepinguhinnast antavad hinnaalandused tuleb allokeerida eraldi elementidele. Kui saadav tasu võib teatud põhjustel muutuda, kajastatakse müügituluna miinimumsumma, kui sellega ei kaasne olulist tühistamise/tagasimaksmise riski. Klientidega lepingute saamise tagamiseks tehtud kulutused tuleb kapitaliseerida ja amortiseerida selle perioodi jooksul, mil antud leping tulusid tekitab.

Tulu teenuse osutamisest

Äriühingu põhitulu teenitakse sadamateenuste ja sadama tugiteenuste osutamisega ning sisuliselt on tegemist samaliigiliste teenustega, mille hinnad on fikseeritud ja määratakse pikaajaliste lepingute või hinnakirja alusel ja mille muutumise risk peale tehingu teostamist ei ole tõenäoline. Fikseeritud hinnaga lepingute puhul kajastatakse müügitulu vastavalt tegelikult osutatud teenustele aruandeperioodi lõpuks, kuna klient saab teenusest kasu samal ajal kui seda osutatakse. Fikseeritud tasuga lepingute puhul tasub klient fikseeritud summad vastavalt lepingu ja/või hinnakirja alusel esitatud arvele. Kõik äriühingu poolt osutatavad teenused on eristatud, allokeeritud eraldi elementidele ja kajastatud vastavalt kirjeldatud printsiipidele. Eraldi mõõdetavaid ja majanduslikult olulisi kulutusi klientidega lepingute saamise tagamiseks AS Saarte Liinid ei tee ning seega selliseid kulusid ei kapitaliseerita ja amortiseerita.

Finantseerimise komponent

AS-il Saarte Liinid puuduvad lepingud, kus periood kliendile lubatud kaupade või teenuste üleandmise ja kliendilt makse saamise vahel oleks pikem kui üks aasta. Sellest tulenevalt ei korrigeeri ettevõtte tehinguhinda raha ajaväärtuse mõju osas.

Tulu kajastamine kuni 31. detsember 2017

Tulu mõõdetakse tavapärase äritegevuse käigus kaupade müügi ja teenuste osutamise eest saadud või saadava tasu õiglasel väärtuses. Tulu kajastatakse ainult siis, kui tulu suurust on võimalik usaldusväärselt mõõta, on tõenäoline, et ettevõtte saab tehingust tulenevat majanduslikku kasu, olulised omandiga seotud riskid ja hüved on läinud üle müüjalt ostjale. Tulu suurust loetakse usaldusväärselt mõõdetavaks ainult siis, kui kõik tehinguga seotud asjaolud on selged.

L. Rendiarvestus

Kapitalirendina kajastatakse selliseid renditehinguid, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Kõiki ülejäänud renditehinguid kajastatakse kasutusrendina.

Ettevõtte kui rentnik

- Kapitalirenti kajastatakse finantsseisundi aruandes kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksede miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksud jaotatakse finantskuluks ja kohustuse jääkväärtuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse rendiperioodile arvestusega, et intressimäär on igal ajahetkel kohustuse jääkväärtuse suhtes sama. Kui ei ole piisavalt kindel, et rentnik omandab rendiperioodi lõpuks vara omandiõiguse, siis amortiseeritakse vara kas rendiperioodi jooksul või kasuliku eluea jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem.

(Lisa 1 järg)

- Kasutusrendi puhul kajastab renditavat vara oma finantsseisundi aruandes rendileandja. Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt rendileandja poolt tuluna ning rentniku poolt kuluna.

*M. Sihtfinantseerimine*Varade sihtfinantseerimine

Varade sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, s.t sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse finantsseisundi aruandes arvele tema soetusmaksumuses ning varade soetamise finantseerimiseks saadud summa kajastatakse finantsseisundi aruandes kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustust tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse kasumiaruandes real „Tulud sihtfinantseerimisest“.

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisest saadud tulu kajastatakse kasumiaruandes proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega. Tulu kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, st. saadud toetusi ja kompenseeritavat kulu kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse kasumiaruandes real „Tulud sihtfinantseerimisest“.

N. Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega. Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole bilansipäeva seisuga varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud.

Lisa 2 Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja otsused, peamised riskid

AS Saarte Liinid finantsaruannete koostamisel on arvestatud ettevõtte juhtkonna poolt kaalutud eelduste ja prognoosidega ning nende alusel antud hinnangute ja tehtud otsustega. Tähelepanu pööratakse neile asjaoludele, kus nimetatud eeldused ja otsused võivad mõjutada kajastatud tulude, kulude, varade ja kohustuste rahalist väärtust. Kaalutud on võimalikke riskivaldkondi, kus juhtkonna poolt otsuste tegemisel või hinnangute andmisel kasutatud eeldused ja prognoosid ning nendega seotud ebakindlused võivad viia tulemusteni, mille tagajärjel mõjutatakse ettevõtte kohustusi või varasid määral, mis nõuavad nende bilansilise väärtuse ümberhindamist tulevastel perioodidel.

AS Saarte Liinid juhatus pöörab kohustuste ja varaga seotud otsuste läbivaatamisele ja vajadusel ka ümberhindamisele tähelepanu aastaringselt. Hinnangute andmisel võetakse arvesse varasemate otsuste aluseks olnud asjaolud ning otsuste tegemisel kasutatud eelduste, oletuste ja prognooside antud ajahetkeks teadaolevad muutused. Juhatus tugineb kriitiliste ja oluliste raamatupidamisotsuste puhul ainult sellisele teabele, mille arvestamine on ettevõtte seisukohalt mõistlik. Vajadusel arvestatakse ka selliste asjaolude muutumisega, mis toimuvad väljapool ettevõtte poolt kontrollitavaid valdkondi. Siinkohal on silmas peetud riigis, regioonis või maalimas aruandeperioodil ja tulevikus teadaolevalt toimuvaid turumuudatusi, üldiste seadusandlike põhimõtete aruandeperioodil tehtud või tulevikus tehtavaid muudatusi ja seadusandluse muutunud tõlgendusi.

2018. aastal on AS Saarte Liinid raamatupidamisaruannete osas kõrgema hinnangumääraga seotud või keerulisemad valdkonnad, kus eeldused ja hinnangud on olulised, järgmised:

- hinnangud ebatõenäoliselt laekuvate nõuete, sealhulgas sihtfinantseerimise nõuete kohta.
- hinnangud materiaalse põhivara kasuliku eluea kohta;
- hinnang materiaalse põhivara kasutusotstarbe kohta;
- vajadusel hinnang materiaalse põhivara kaetava väärtuse kohta (väärtuse testide läbiviimise kohta).

Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete hindamine

Nõudeid, mille osas juhtkond hindab nende laekumise tõenäosust madalaks oli ettevõttel seisuga 31.12.2018 bilansilises väärtuses kokku 100 498 eurot (31.12.2017 seisuga selliseid nõudeid ei olnud). Käesoleva lisa krediidiriski juhtimise kirjelduses on välja toodud ka juhtkonna hinnang maksetähtaja ületanud laekumata nõuete väärtuse kohta. AS Saarte Liinid on senise tegevuskogemuse põhjal sätestanud põhimõtte, mille kohaselt hinnatakse ebatõenäoliselt laekuvaks üldjuhul need nõuded, mille maksetähtajast on möödunud üle 360 päeva ning mille kätteallikad ei ole tagatud mõne muu deposiidi või tagatisega.

Põhjus selliseks määratluseks tuleneb ettevõtte poolt osutatavate sadamateenuste sesoonsusest – konkreetsetel probleemsetel juhtudel on majandusaastal tekkinud tähtaja ületanud nõue tasutud hiljemalt järgmisel navigatsiooniperioodil, kuna sadamapidajate seas levinud praktika kohaselt keeldunud üldjuhul sadamateenuste jätkuvast osutamisest pikaajalistele võlgnikele. Samas hinnatakse konkreetsete probleemsete nõuete laekumise tõenäosust iga nõude osas individuaalselt. Piisava ja adekvaatse teabe omamisel nõude ebakindluse või laekumise tõenäosuse osas võib ettevõtte juhtkond hinnata nõudeid ebatõenäoliselt laekuvateks või lootusetuteks ka enne 360 päeva saabumist. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse kiiremale langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused või maksetähtaegadest korduv mittekindipidamine.

2018. aastal lootusetult laekumata arveid AS Saarte Liinid bilansist välja ei kantud. Eelmisel, 2017. aastal ei kantud samuti bilansist lootusetult laekumata arveid välja.

2018. hinnatakse ebatõenäoliselt laekuvaks arveid kokku 100 498 euro ulatuses, sealhulgas viivisarveid kokku 28 641 euro ulatuses. 2017. aastal ei hinnanud ettevõtte ebatõenäoliselt laekuvaks ühtegi arvet.

(Lisa 2 järg)**Materiaalse ja immateriaalse põhivara kasulik eluiga**

Ettevõtte on seisuga 31.12.2018 materiaalseid ja immateriaalseid põhivarasid kokku summas 57 086 489 eurot (56 724 793 eurot seisuga 31.12.2017).

Ettevõtte materiaalse ja immateriaalse põhivara kasuliku eluea määramisel lähtutakse kasutusele võetud põhivara iseloomust, selle valmistamiseks kasutatud tehnilistest lahendustest ja ettevõtte senisest kogemusest analoogse põhivara kasutamisel. Põhivara kasulik eluiga määratakse juhtkonna hinnanguna ettevõtte poolt soetatud või olemasoleva vara tegeliku kasutamisperioodi kohta. Põhiline osa 2018. aasta investeeringutest jääb varagruppi kasuliku elueaga 5 kuni 50 aastat, rekonstrueeritud ja ehitatud rajatised seejuures kasuliku elueaga 25-50 aastat. Põhivaradega seotud amortisatsioonikulud on jätkuvalt suurimaks spetsiifiliseks kulurühmiks AS Saarte Liinid majandustegevuses.

Seisuga 31.12.2018 oli AS Saarte Liinid materiaalse põhivara jääkväärtus 57 033 857 eurot ja majandusaasta amortisatsioonikulu 2 928 271 eurot, seisuga 31.12.2017 olid vastavad näitajad 56 663 944 eurot ja 2 829 732 eurot. Põhivara olemasolu, tehnilist seisukorda ja kasulikkude eluiga kontrollitakse igal majandusaastal vähemalt üks kord aastainventuuri käigus. Materiaalsele ja immateriaalsele põhivarale määratud kasuliku eluea määrasid hindab inventuurikomisjon ning teeb põhjendatud vajadusel juhatusele ettepanekuid nende muutmiseks.

2018. aastal AS Saarte Liinid varade kasulikke eluigasid ei korrigeeritud. Ettevõtte amortisatsioonikulu vähenes majandusaasta jooksul kasuliku eluea lõpuni jõudnud põhivarade kulumi arvelt -32 414 euro võrra. Kui AS Saarte Liinid põhivara amortisatsioonimäärasid vähendada 10% võrra, väheneks aasta amortisatsioonikulu ning suureneks puhaskasum 292 827 euro võrra, võrreldaval 2017. aastal toonuks samalaadne muudatus kaasa amortisatsioonikulu vähenemise ning puhaskasumi suurenemise 282 973 euro võrra.

Materiaalse põhivara kaetava väärtuse testid

AS Saarte Liinid materiaalse põhivara väärtuse hindamisel kaalutakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Juhul, kui nimetatud asjaolud esinevad, hinnatakse konkreetse vara või raha genereeriva üksuse kaetavat väärtust ja võrreldakse seda ettevõtte finantsseisundi aruandes kajastatud vara maksumusega. Vara kaetavaks väärtuseks loetakse ühte alljärgnevast, olenevalt sellest, kumb on kõrgem:

- vara õiglast väärtust, millest on maha arvatud müügikulud;
- vara kasutusväärtust.

Kui põhivara õiglast väärtust ei saa usaldusväärselt kindlaks määrata, siis koostatakse tulevaste rahavoogude mudel leidmaks vara kasutusväärtust. Mõlemal juhul eeldavad vara väärtuse kalkulatsioonid hinnangute kasutamist, mis põhinevad üldise majanduskeskkonna prognoosidel, konkreetsetel turusuundadel, projektipõhistel kauba- ja/või reisijate voogudel ning müüdavate teenuste hinnatasemel. Kui kasutatud hinnangud tulevikus muutuvad, siis kajastatakse täiendav väärtuse langus või tühistatakse eelnevalt kajastatud väärtuse langus kas osaliselt või täielikult.

AS Saarte Liinid finantsaruannetes on materiaalse põhivarana kajastatud erinevad sadamarajatised, sh lainemurdjad, kaid, teed ja platsid, sadamate tehnilised seadmed, kuid samuti sadamate territoorium. Seejuures võib osade rajatiste kasulik eluiga olla kuni 50 aastat ja maal lõputu ning selliste varade väärtuse hindamiseks tuleks koostada väga pikaajalised prognoosid. Samas on määrav osa äriühingu põhivarast ehitatud ja soetatud avaliku huvi teenuste osutamise tagamiseks (parv- ja liinilaevaliikluse kindlustamine Eesti asustatud saartega). AS Saarte Liinid juhatuse hinnangul ei ole võimalik ettevõtte tegevuse piiramine ühegi sadama arvelt. Seetõttu on äriühingu väikseim eristatav raha genereerimise üksus 18 sadamat, töölaev Panda ja ujuvsüvendaja Watermaster kokku, ehk AS Saarte Liinid tervikuna.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials TL A.
Kuupäev/date 05.04.2019
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

(Lisa 2 järg)

Lähtudes 2018. aasta majandusaastal ettevõtte juhtkonnale teada olnud infost, võib väita, et sisuliselt on tegemist turumõjudest sõltumatute investeeringutega, kuna potentsiaalsed konkurendid antud tegevusvaldkonnas ja –piirkonnas puuduvad. Äriühingu põhiliste koostööpartneritega sõlmitud sadamateenuste müügikokkulepped on pikaajalised ja risk käibemahtude languse osas piisaval määral maandatud. Seega on materiaalse põhivara majandustingimustest tulenev väärtuse languse risk ebaoluline ning juhatuse hinnangul ei ole materiaalse põhivara väärtuse testimine 2018. aasta majandusaasta aruande koosseisus vajalik.

Hinnang materiaalse põhivara kasutusotstarbe kohta

AS Saarte Liinid kasutab teatud sadamahooneid osaliselt materiaalse põhivara ning osaliselt kinnisvarainvesteeringuna. Ettevõtte hindab nende objektide puhul proportsiooni, millises ulatuses kasutatakse objekti kui materiaalsel põhivara ning mis ulatuses kinnisvarainvesteeringuna.

Kuna aruandeperioodil ja sellele eelnevatel perioodidel välja renditud kinnisvaraobjektid ei ole eraldi võõrandatavad ja enda majandustegevuses kasutatav osa on oluline, kajastab ettevõtte selliseid objekte 31.12.2018 ja 31.12.2017 seisuga materiaalse põhivarana.

Riskide juhtimine

Arvestades AS Saarte Liinid põhitegevusega seotud investeeringute suurt osakaalu, mida rahastatakse nii omavahendite, sihtfinantseeritud vahendite kui ka laenude arvelt, kaasnevad olulised riskid eelkõige finantseerimistegevusest jagunedes järgmistesse äriühingu jaoks olulistesse gruppidesse: tururiskid (sealhulgas ka rahavoogude intressirisk), krediidirisk ja likviidsusrisk.

AS Saarte Liinid juhatuse aktsepteerib üldise seisukohana finantsturu pikaajalist prognoosimatust ja üritab vähendada võimalikke sellest tulenevaid ebasoodsaid mõjusid äriühingu finantstegevusele. Samas on ettevõttel riigile kuuluva äriühinguna kohustus jälgida riigihangete seadustest tulenevaid nõudeid ka finantseerimistegevuses ja finantsinstrumentide kasutamisel. Kuna äriühingu poolt kasutatud sihtfinantseeringute maht on väga suur, siis on juhtkonna poolt valitud konservatiivne lähenemine vabaturu tuletis- ja finantsinstrumentidele ja neid sisuliselt ei kasutata.

Tururiskid**a) Valuutarisk**

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus valuutavahetuskursi muutuste tõttu. AS Saarte Liinid valuutariski vältimise põhiinstrumentideks on majandustegevuse põhinevad euro, kui alusvaluutal. Seda lihtsustab ettevõtte sihtturgude paiknemine eurosoonis. Äriühingul puuduvad kohustused ja nõuded muudes valuutades. Kõik olemasolevad pikaajalised nõuded ja võlakohustused on noteeritud eurodes, mistõttu käsitletakse neid valuutariski vabadena. 2018. aastal toimusid kõik ettevõtte maksed ja laekumised eurodes. Võrreldaval 2017. aastal toimusid kõik ettevõtte maksed ja laekumised samuti eurodes, millele tuginedes võib kinnitada, et AS Saarte Liinid ei ole valuutariskile avatud.

b) Hinnarisk

Vastavalt eelpool kirjeldatud põhimõtetele ei oma AS Saarte Liinid investeeringuid omakapitali instrumentidesse ning seega ei olda avatud finantsinstrumentidest tulenevale turuhinnariskile.

c) Intressimäära risk

AS Saarte Liinid intressimäära risk tuleneb ettevõtte investeeringute kaasrahastamiseks võetud pikaajalistest võlakohustustest ja arvelduslaenu kasutamisest rahavoogude juhtimisel, tähtajalised deposiidid äriühingul puuduvad. AS Saarte Liinidel oli 2018. aasta lõpu seisuga neli kehtivat pikaajalist laenulepingut, mis on kõik sõlmitud avatud hankemenetluse tulemustel. Laenulepingute intressimäärad on seotud ujuva baasintressimääraga (6 kuu EURIBOR), mis muudab äriühingu avatuks intressimäära riskile.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials <u>TL A.</u>
Kuupäev/date <u>05.04.2019</u>
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

(Lisa 2 järg)

Ettevõtte on põhimõtteline võimalus kasutada lühiajalisi finantsinstrumente (näiteks intressimäärade ujuvast-fikseerituks vahetustehinguid) intressimäärade riskide maandamiseks, kuid tänane turusituatsioon ja hangetel saavutatud kokkulepped intressimäärade osas seda võimalust ei toeta. Seisuga 31.12.2018 on ettevõtte lühi- ja pikaajalistest laenu- või liisingkohustustest seotud ujuva intressimäärade osakaal 100,0% (seisuga 31.12.2017 oli see samuti 100,0%). Intressiriskile avatud võlakohustuste osakaal oli kõigest kohustustest seisuga 31.12.2018 14,7% (seisuga 31.12.2017 14,3%).

Intressimäärade riski hindamiseks kasutatakse tundlikkusanalüüsi, mis kirjeldab intressimäärade riski mõju ettevõtte puhaskasumile turuga seotud intressimäärade hinnangulise kõikumise kaudu. Arvestades majandusaasta keskmist intressimäärade ja selle kujunemist (6 kuu EURIBOR -0,266% aastas keskmiselt) oli ujuva intressimäärade osatähtsus ettevõtte lepingute keskmises intressimäärades 0,0% ja sellest sõltuv aastane intresside kulu on seisuga 31.12.2018 kokku 0 eurot. Võrreldaval perioodil 2017. aastal oli ujuva intressimäärade (6 kuu EURIBOR keskmiselt -0,264% aastas) osatähtsus ettevõtte lepingute keskmises intressimäärades samuti 0,0% ehk sellest sõltuv aastane intresside kulu on seisuga 31.12.2017 kokku 0 eurot.

Kasutades majandusaastal tundlikkusanalüüsis turuintressimäärade kõikumise hinnanguna 100 baaspunkti ehk 1 protsendipunkti võrra kõrgem/madalam, oleks äriühingu majandusaasta puhaskasum seisuga 31.12.2018 olnud arvestuslikult 60 610 eurot väiksem/suurem. Juhul, kui turuintressimäär oleks ka võrdlusaastal muutunud 100 baaspunkti, oleks äriühingu majandusaasta puhaskasum seisuga 31.12.2017 olnud arvestuslikult 66 431 eurot väiksem/suurem.

Baasintresside tase on jätkuvalt negatiivne ja põhinedes asjakohastele majandusprognosidele püsib samal tasemel ka lähiaastatel. Arvestades seda, et intressikulud moodustasid AS Saarte Liinid aruandeaastal kuludest 1,1% on intressimäärade riski mõju ettevõttele minimaalne.

Krediidirisk

Krediidirisk on oht, et ettevõtte vastaspool ei täida finantsühendustest või kliendilepingutest tulenevaid kohustusi tuues rikkumisega kaasa võimaliku finantskahju. AS Saarte Liinid krediidirisk tuleneb põhiselt nõuetest ostjate vastu ja rahastamisotsustega eraldatud, kuid ettevõttele veel välja maksmata sihtfinantseeritud vahenditest. Krediidiriski maandamiseks viiakse enne suuremahuliste lepingute sõlmimist läbi kliendi taustauuring. Klientidega, kes kavandavad ettevõtte poolt pakutavate teenuste suuremahulist ja/või pikaajalist kasutamist, sõlmitakse kahepoolsed lepingud. Lepingutega täpsustatakse poolte kohustused ja maksekäitumise põhinõuded, samuti võimalikud sanktsioonid.

Ülejäänud meetodid klientidega seotud krediidiriski juhtimiseks seisnevad igapäevases klientide maksekäitumise jälgimises ja vajalike meetmete operatiivses rakendamises. Klientidega seotud krediidiriski vähendamiseks on kasutatud ka avansiliste ettemaksete nõuet klientidele, kelle maksevõimes on põhjust kahelda. Aastalõpu seisuga kantakse ebatõenäoliselt laekuvad nõuded lootusetuteks. Lootusetult laekuvad arved kantakse bilansist välja nõukogu otsusega peale juhatuse vastava hinnangu saamist. Finantsvarade krediitkvaliteedist 2018. aastal annab täpsema ülevaate käesoleva aruande lisa 4.

Oodatava krediitkahjumi mõõtmiseks rühmitatakse nõuded ostjatele lähtudes krediidiriski ühistest tunnustest ning aegumise perioodist. Oodatavad krediitkahjumi määrad põhinevad viimase 36 kuu kuni 31. detsember 2018 või vastavalt kuni 1. jaanuar 2018 maksedistsipliinil ning vastavatel perioodidel esinenud ajaloolistel krediitkahjumitel. Ajaloolised kahjumid on korrigeeritud eesmärgiga kajastada jooksvat ning tuleviku informatsiooni, mis puudutab makromajanduslikke faktoreid ning ostjate võimet nõuete maksmiseks. Ettevõtte on hinnanud, et SKP ja töötuse määr riikides, kus toimub selle kaupade

(Lisa 2 järg)

ja teenuste müük, on kõige relevantsemad näitajad ning korrigeerib vastavalt ajaloolisi kahjumäärasid, lähtudes nende näitajate oodatavast muutusest.

Ülevalpool kirjeldatud põhimõtete alusel nõuete allahindlus 1. jaanuari 2018 (IFRS 9 rakendamise kuupäeval) seisuga oli ebaoluline. 31. detsembriks 2018 ilmnisid asjaolud, mille tõttu hinnati alla nõudeid summas 100 498 eurot.

Kuigi raha ja raha ekvivalendid kuuluvad samuti IFRS 9 oodatava krediidikahjumi mudeli alla, siis tuvastatud väärtuse langus oli ebaoluline 1. jaanuari 2018 ja 31. detsembri 2018 seisuga.

Äriühingu jaoks oluline krediidirisk on nõuded ostjate vastu. Seisuga 31.12.2018 oli ettevõtte finantsseisundi aruandes krediidiriskile avatud nõudeid kokku summas 1 477 823 eurot ja võrreldava, 31.12.2017 seisuga, 1 549 788 eurot. Lühiajaliste nõuete jätkuvalt kõrge tase on seotud liinivedudelt lahkunud OÜ Väinamere Liinid poolt tähtajaks tasumata 2016. aasta arvete põhivõlga 892 410 euroni, millele lisati lepingujärgselt arvestatud viivised kokku 204 426 eurot. Kokku moodustasid nõuded OÜ Väinamere Liinid vastu seisuga 31.12.2018 sarnaselt varasemale aastale 1 092 768 eurot.

Võlgnevusega seotud likviidsusriski vähendamiseks algatas AS Saarte Liinid kohtumenetluse ja täitev menetluse võlgade sissenõudmiseks ning arestis võlgade katteks kohtuniku määrusega liiniveol kasutatud parvalaeva St.Ola, mis vahetati aruandeaastal kokkuleppel võlgnikuga 600 tuhande euro suuruse Swedbank poolt kontrollitava escrow-konto vastu. Täiendava meetmena arestiti AS Saarte Liinid hagi alusel Pärnu Maakohtu 05.01.2017 määrusega OÜ Väinamere Liinid nõue Eesti Vabariigi (keda esindab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium) vastu 30.09.2016 lõppenud avaliku liiniveo teenindamisel lepingu alusel vedajale tasumata ühistransporditoetuse osas summas 296 569 eurot.

Aastaruande esitamise ajaks on kohtulik vaidlus võlgnevuse sissenõudmiseks lõppenud. Riigikohus jättis oma 06.02.2019 tehtud otsusega Väinamere Liinid OÜ kassatsioonkaebuse AS Saarte Liinid nõude osas menetluse võtmata ning jõustus Tallinna Ringkonnakohtu 23.10.2018 otsus, millega Väinamere Liinid OÜ-lt mõisteti AS Saarte Liinid kasuks välja nii sissenõutavaks muutunud põhivõlg ja viivis summas 1 023 038 eurot kui ka lisanduv arvestuslik viivis. Swedbank poolt kontrollitud escrow-kontol deponeeritud summa laekus AS Saarte Liinid arveldusarvele 08.02.2019, Pärnu Maakohtu poolt arestitud ühistranspordi summa nõutakse välja läbi täitevmenetluse.

AS Saarte Liinid juhtkonna hinnangul tuleb Väinamere Liinid OÜ kohustused peale põhinõuete laekumist ümber hinnata. Kindlasti jätkatakse võlgade sissenõudmist nii võimaliku katamata põhivõla kui viiviste osa, kuid kuna võlausaldaja ja selle omanikke maksevõime on ebaselge, hinnatakse täitevmenetluse lõpus selgus kogunõue ebatõenäoliselt laekuvaks.

2018. aastal hinnati ebatõenäoliselt laekuvaks teiste pikaajalistele võlgnikele, kelle suhtes on algatatud või käimas pankrotimenetlus (Sikassaare Metsad OÜ, Laanemetsa OÜ, Saaremaa Laevakompanii AS, Viktor Hmarin, Lääne Metsamajanduse OÜ), esitatud arved kokku summas 100 498 eurot, sealhulgas viivisarveid kokku 28 641 eurot.

Ettevõttele veel välja maksmata sihtfinantseeritud vahendeid oli seisuga 31.12.2018 summas 116 387 eurot, samas kui võrreldava, 31.12.2017 seisuga neid ei olnud. Tegemist oli madala krediidiriskiga nõuetega, kuna need on kaetud Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist eraldatud vahendite rahastamisotsusega.

(Lisa 2 järg)**Likviidsusrisk**

AS Saarte Liinid likviidsusrisk on seotud eelkõige lühiajaliste nõuete ja võlgadega. Ettevõtte eesmärgiks on tasakaalu säilitamine rahastamisallikate iseloomu, tähtsuse, piisavuse ja paindlikkuse vahel. AS Saarte Liinid finantsvarad koosnevad nõuetest ostjate vastu ning laekumata sihtfinantseerimisest, vastavate kirjade olulisi muutusi aruandeaastal kirjeldati krediidiriski käsitlevas lõigus. Pikaajalisi finantsvarasid, investeeringuid ja väärtpapereid äriühing ei oma.

Lühiajalised nõuded ja ettemaksud (eurodes)	31.12.2018	31.12.2017
Tagasimaksud järgmise 12 kuu jooksul	2 283 871	1 823 017
KOKKU	2 283 871	1 823 017

Diskonteerimata rahavood¹

Finantskohustused maksetähtaegade lõikes (eurodes; 31.12.2018)	Diskonteerimata rahavood ¹				
	Saldo ²	Järgmise 12 kuu jooksul	2-5 aasta jooksul	Enam kui 5 aasta jooksul	Kokku
Võlad tarnijatele, töövõtjatele, maksuvõlad	1 222 184	1 222 184	0	0	1 222 184
Laenukohustused	6 139 488	1 638 703	3 668 591	948 281	6 255 575
KOKKU	7 361 672	2 860 887	3 668 591	948 281	7 477 759

¹ Intressikulud on prognoositud kasutades vastaval bilansipäeval kehtinud intressimäärasid.

² Finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses.

Diskonteerimata rahavood¹

Finantskohustused maksetähtaegade lõikes (eurodes; 31.12.2017)	Diskonteerimata rahavood ¹				
	Saldo ²	Järgmise 12 kuu jooksul	2-5 aasta jooksul	Enam kui 5 aasta jooksul	Kokku
Võlad tarnijatele, töövõtjatele, maksuvõlad	531 593	531 593	0	0	531 593
Laenu põhisumma ja intresside tagasimaksud	5 924 944	1 216 286	3 179 464	1 762 788	6 158 538
KOKKU	6 456 537	1 747 879	3 161 580	1 762 788	6 690 131

¹ Intressikulud on prognoositud kasutades vastaval bilansipäeval kehtinud intressimäärasid.

² Finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses.

(Lisa 2 järg)

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks	
Initialled for the purpose of identification only	
Iniitsiaalid/initials	<i>H. A.</i>
Kuupäev/date	<i>05.04.2019</i>
PricewaterhouseCoopers, Tallinn	

AS Saarte Liinid võlad ja ettemaksud on tagasimakse tähtaegadega kuni 12 kuud, põhiosa võlgadest on seotud arvestatud tööjõukuludega ja jooksva majandustegevusega. Oma tegevuse rahastamiseks kasutab ettevõtte arvelduslaene, kapitalirenti ja pikaajalisi pangalaene. Ettevõtte põhimõtete kohaselt ei tohiks sõlmitud diskonteerimata laenukohustuste tagasimaksete lõpptähtajast rohkem kui 35% saabuda järgmise 12 kuu jooksul.

2018. aasta lõpus moodustasid järgneva 12 kuu jooksul saabuval diskonteerimata laenukohustuste tähtajad 38,2% koguvõlgnevusest, 2-5 aasta jooksul saabuval tähtajad 49,1% ja enam kui 5 aasta pärast saabuval tähtajad 12,7%. AS Saarte Liinid juhtkonna hinnangul on saavutatud likviidsusriskide parem jaotumine järgnevatele perioodidele läbi võrdsete laenude lühiajaliste tagasimaksete, arvesse võtmata arvelduskrediidi lühiajalist jääki.

Võrdlusperioodi, 2017. majandusaasta lõpuks olid võlakohustused restruktureeritud nii, et 12 kuu jooksul saabuval tähtajad moodustavad 19,7% koguvõlgnevusest, 2-5 aasta jooksul saabuval tähtajad 51,6% ja enam kui 5 aasta pärast saabuval tähtajad 28,6% diskonteerimata koguvõlgnevusest.

Tulenevalt lühiajaliste nõuete ja kohustuste vahekorras jõudis AS Saarte Liinid majandusaasta positiivse käibekapitalini kokku summas 82 tuhat eurot. Lisaks on AS Saarte Liinid juhatus rakendanud äriühingu likviidsusriski maandamise tagamiseks lühiajalisi laenukohte arvelduskrediidina.

31. detsember 2018. seisuga oli SEB Panga arvelduskrediiti kasutatud kokku 876 tuhande euro ulatuses (vt aruande lisa 9), mis tulenes sisuliselt Väinamere Liinid OÜ põhivõla sissenõudmise viibimisest seoses AS Saarte Liinid kasuks tehtud kohtuotsuse edasikaebamisega.

Lisaks arvelduslaenu kasutamisele on likviidsusriski vähendanud põhilise koostööpartneri vahetumine suurtel parvlaevaliinidel. AS Saarte Liinid majandustegevus liinilaevade teenindamisel on kavandatud kasumlikuna ning korrektsed lepingupartnerid tagasid ka käibevahendite kasvu.

Juhatus hinnangul löid positiivne käibekapital ja paranenud likviidsusnäitajad 2018. aastal ettevõttele soodsa fooni võetud kohustuste täitmiseks.

Kapitali juhtimine ja finantsvõimendus

AS Saarte Liinid kapitali juhtimisel on seatud eesmärgiks ettevõtte krediitvõimekuse püsimine piisaval tasemel, et vajadusel kaasata võõrkapitali investeerimistegevuse rahastamiseks. Äriühingu omakapital koosneb emiteeritud aktsiakapitalist, kohustuslikust reservkapitalist ja jaotamata kasumist. Ettevõtte kapitaliseeritust jälgitakse võlakohustuste ja omakapitali suhtarvude abil ning hinnates neid võrdluses ettevõtte investeerimis- ja finantseerimisvajadusega.

Finantsvõimendus seisuga	31.12.2018	31.12.2017
Laenukohustused (lisa 9)	6 139 488	5 924 943
Raha ja raha ekvivalendid	540 111	199 009
Netovõlg	5 599 377	5 725 934
Kogu omakapital	18 283 669	17 428 301
Kogu kapital (eurodes)	23 883 046	23 154 236
Võõrkapitali ja kogukapitali suhe	23,4%	24,7%

(Lisa 2 järg)

Initialiseeritud ainult identifitseerimiseks	
Initialled for the purpose of identification only	
Initialid/initials	<i>TL A.</i>
Kuupäev/date	<i>05.04.2019</i>
PricewaterhouseCoopers, Tallinn	

AS Saarte Liinid võõrkapitali suhe kogukapitali ehk finantsvõimendus oli 31.12.2018 seisuga 23,4%. Võrreldes 2018. aastaga vähenes finantsvõimendus 1,3 protsendipunkti võrra, seejuures vähenes ka äriühingu netovõlg on 2,2% ning kogukapital kasvas 3,1 % võrra.

Finantsvõimenduse vähenemine võrreldes eelneva aastaga on tingitud investeerimismahu ja sellega seotud laenuvahendite kaasamise mõningasest vähenemisest aruandeaastal.

Õiglase väärtus

Ettevõtte hinnangul ei erine bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarade (lisa 4) ja –kohustuste (lisa 8 ja 9) bilansilised väärtused seisuga 31. detsember 2018 ja 31. detsember 2017 oluliselt nende õiglasest väärtusest.

Ettevõtte laenukohustused kannavad peamiselt ujuvat intressimäära, mis muutub vastavalt turu intressimäära kõikumistele. Juhtkonna hinnangul vastavad ettevõtte võlakohustuste intressimäärad turutingimustele. Sellest tulenevalt hindab juhatus, et pikaajaliste kohustuste õiglase väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Muud finantsvarad ja -kohustused (nt nõuded ostjatele, võlad hankijatele) on lühiajalised, mistõttu juhtkonna hinnangul nende bilansiline väärtus on lähedane nende õiglasele väärtusele.

Pikaajaliste finantskohustuse õiglase väärtus määratakse diskonteeritud tuleviku lepinguliste rahavoogude baasil kasutades turu intressimäära, mis on ettevõttele kättesaadav sarnaste finantsinstrumentide kasutamisel. See vastab finantsinstrumentide tasemele 3, mille puhul ümberhindluseks kasutatavad hindamise meetodid põhinevad mittejälgitavatel sisenditel.

Lisa 3 Uute ja muudetud rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) kasutuselevõtt

Rahvusvaheliste Raamatupidamise Standardite Nõukogu (IASB) ja Rahvusvahelise Finantsaruandluse Tõlgenduste Komitee (IFRIC) on välja andnud järgmised standardid, standardite muudatused ja tõlgendused, mis kohalduvad 2018. aastal või hiljem algavatele aruandeperioodidele. IASB lubab põhjendatud juhtudel ka standardite varasemat rakendamist.

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Ettevõttele kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2018 ja mida Ettevõtte ei ole rakendanud ennetähtaegselt:

IFRS 9, Finantsinstrumendid: klassifitseerimine ja mõõtmine

IFRS 9 sätestab nõuded finantsvarade, finantskohustuste ja mõnede mittefinantsteenuste ostu- või müügile-pingute kajastamise ja mõõtmise kohta. Käesoleva standardiga asendatakse IAS 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine.“

Uue standardi peamised reeglid on järgmised:

- Finantsvarad tuleb klassifitseerida ühte kolmest mõõtmiskategooriast
 - varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses;
 - varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande
 - varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.
- Enamus IAS 39 nõudeid finantskohustuste klassifitseerimiseks ja mõõtmiseks kanti muutmata kujul üle IFRS 9-sse. Peamiseks muudatuseks on see, et finantskohustuste puhul, mis on määratud kajastamiseks õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, peab ettevõtte enda krediidiriski muutusest tulenevad õiglase väärtuse muutused kajastama muus koondkasumiaruandes.
- IFRS 9 kehtestab uue mudeli väärtuse languse kahjumite kajastamiseks – oodatava krediikahjumi mudeli. See on „kolmetasandiline“ lähenemine, mille aluseks on finantsvarade krediikvaliteedi muutumine pärast esialgset arvelevõtmist. Praktikast tähendavad uued reeglid seda, et ettevõtetel tuleb finantsvarade, mille osas ei ole väärtuse languse tunnuseid, arvelevõtmisel kajastada koheselt kahjum, mis on võrdne 12-kuulise oodatava krediikahjumiga (nõuded ostjatele puhul kogu nende eluea jooksul oodatava krediikahjumiga). Kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine, tuleb väärtuse langust mõõta, kasutades kogu eluea jooksul oodatavat krediikahjumit, mitte 12 kuu jooksul oodatavat krediikahjumit. Mudel sisaldab lihtsustusi rendi- ja ostjatele esitatud nõuete osas.

AS Saarte Liinid hinnangul ei avalda standardi rakendumine olulist mõju finantsaruandele, kuna äriühingul puuduvad sellised finantsinstrumendid ja varad, mille kajastamist nimetatud muudatus mõjutaks; samuti ei ole enne aruandeaastat esinenud ajalooliselt olulisi krediikahjusid, mis tingiksid hinnanguliste krediikahjude kohest kajastamist või eeldaksid riskimaandamise instrumentide kasutamist teisiti, kui seda tehti seisuga 31.12.2017 majandusaasta aruandes IAS 39 nõudeid jälgides.

(Lisa 3 järg)

Alljärgnevas tabelis selgitatakse IAS 39 mõõtmiskategooriaid ja IFRS 9-st tulenevaid uusi mõõtmiskategooriaid ettevõtte iga finantsvara klassi lõikes seisuga 1. jaanuar 2018.

	Esialgne klassifikatsioon IAS 39 kohaselt	Uus klassifikatsioon IFRS 9 kohaselt	31.12.2017 Bilansiline jääkväärtus IAS 39 kohaselt	01.01.2018 Bilansiline jääkväärtus IFRS 9 kohaselt
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	Laenud ja nõuded	Korrigeeritud soetusmaksumus	1 549 789	1 549 789
Sularaha ja raha ekvivalendid	Laenud ja nõuded	Korrigeeritud soetusmaksumus	12 229	12 229

Finantsvarad kokku

Kuna raha ja raha ekvivalentide osas tuvastatud väärtuse langus on Ettevõtte seisukohalt ebaoluline, siis hinnati AS Saarte Liinid juhatuse poolt võimalike krediidikahjusid, mis tulenevad nõudetelt teenuste osutamisest. Krediidikahju mõõdeti, lähtudes kogu nõude eluea jooksul oodatavast krediidikahjumist, ehk siis nõuete tasumata osa täissummalt. Krediidikahjude hindamist käsitletakse detailselt antud aruande lisas 2.

IFRS 15 Müügitulu lepingutelt klientidega (rakendus 01.01.2018)

IFRS 15 kehtestab tervikliku raamistiku, millega määratakse kindlaks, kui palju ja millal tulu kajastatakse. Selle standardiga asendati standardid IAS 18 „Tulud“, IAS 11 „Ehituslepingud“ ja nendega seotud tõlgendused. IFRS 15 kohaselt kajastatakse müügitulu siis, kui kaup või teenus antakse kliendile üle, ning müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Koos müüdnud kaubad ja teenused, mis on eristatavad, tuleb kajastada eraldi ja lepinguhinnast antavad hinnaalandused tuleb allokeerida eraldi elementidele. Kui saadav tasu võib teatud põhjustel muutuda, kajastatakse müügituluna miinimumsumma, kui sellega ei kaasne olulist tühistamise/tagasimaksmise riski. Klientidega lepingute saamise tagamiseks tehtud kulutused tuleb kapitaliseerida ja amortiseerida selle perioodi jooksul, mil antud leping tulusid tekitab.

AS Saarte Liinid on rakendanud IFRS 15, kasutades muudetud tagasiulatuvat lähenemisviisi, millega nõutakse, et selle standardi esmakordse rakendamise kumulatiivset mõju kajastatakse jaotamata kasumis esmakordse rakendamise kuupäeva seisuga (s.t 1. jaanuaril 2018) ja 2017. aasta kohta esitatud andmeid kajastatakse standardite IAS 18, IAS 11 ja sellega seotud tõlgenduste kohaselt. Kuna IFRS 15 rakendamine ei omanud jaotamata kasumile seisuga 1. jaanuar 2018 olulist mõju, siis omakapitali ei korrigeeritud. AS Saarte Liinid on teostanud mõjuanalüüsi ja hinnanud, et standardi rakendumine ei avalda olulist mõju finantsaruannetele nii hetkel kehtivate kui ka uute sõlmitavate lepingute alusel. Äriühingu põhitulu teenitakse sadamateenuste ja sadama tugiteenuste osutamisega ning sisuliselt on tegemist samaliigiliste teenustega, mille hinnad määratakse pikaajaliste lepingute või hinnakirja alusel ja mille muutumise risk peale tehingu teostamist ei ole tõenäoline. Kõik äriühingu poolt osutatavad teenused on eristatud, allokeeritud eraldi elementidele ja kajastatud vastavalt kirjeldatud printsiipidele. Eraldi mõõdetavaid ja majanduslikult olulisi kulutusi klientidega lepingute saamise tagamiseks AS Saarte Liinid ei tee ning seega selliseid kulutusi ei kapitaliseerita ja amortiseerita. Rakendamise tulemusena ei ole kajastatud korrigeerimisi finantsaruannetes 1. jaanuari 2018 seisuga.

Äriühingu seisukohalt on AS Saarte Liinid müügitehingu põhiosutaja, välja arvatud elektrienergia edasimüügil laevadele ja teistele sadamate klientidele. Klientidele edasimüüdnud elektrienergia tulu äriühingu müügituluna ei kajastata ja see saldeeritakse vastavate kuludega alates 01.01.2018. Saldeerimisel puudub mõju majandustegevuse tulemile. Kui seda oleks tehtud seisuga 31.12.2017 oleksid vastava aruandeaasta tulud ja kulud vähenenud vastavalt 233 221 euro võrra.

(Lisa 3 järg)IFRS 16 Rendilepingud (rakendub 01.01.2019 või hiljem algavatele aruandeperioodidele)

Uus standard sätestab rendilepingute arvele võtmise, mõõtmise, esituse ja avalikustamise põhimõtted. Kõikide rendilepingute tulemusena saab rendilevõtja õiguse kasutada vara alates rendilepingu algusest ning juhul kui rendimakseid tehakse üle perioodi ka finantseeringu. Sellest tulenevalt elimineerib IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle asemel kehtestab ühe arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks v.a lühiajalised rendilepingud ja rendilepingud, mille alusvara väärtus on madal.

IFRS 16 kohaselt eristatakse rendi- ja teenuste soetamise lepinguid selle alusel, kas klient kontrollib kindlaksmääratud vara. Kasutamissoiguse esemeks olevat vara mõõdetakse esmakordsel kajastamisel algse rendikohustise summas, millele on liidetud kõik rentniku esmased otsekulutused, ja edaspidisel kajastamisel soetusmaksumuses (teatud eranditega), millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja väärtuse langusest tulenevad kahjumid ja mida on korrigeeritud vastavalt rendikohustise ümberhindamisele. Rendikohustis võetakse algselt arvele selleks kuupäevaks tasumata rendimaksete nüüdisväärtuses. Hiljem korrigeeritakse rendikohustist muuhulgas intressi- ja rendimaksetega ning rendilepingute muudatuste mõjudega. Rahavoogude liigitamist mõjutab see samuti, sest kasutusrendimaksed esitatakse IAS 17 kohaselt äritegevuse rahavoogudena, kuid IFRS 16 mudeli kohaselt jagatakse rendimaksed põhiosa- ja intressimakseteks, mida esitatakse vastavalt finantseerimise ja äritegevuse rahavoogudena.

Rendilevõtjad peavad:

- arvele võtma varad ja kohustused kõikide üle 12- kuuliste rendilepingute osas, v.a juhul kui renditav vara on väikese väärtusega;
- kajastama kasumiaruandes kulumit renditavadelt varadelt ja intressikulu rendikohustustelt.

IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt.

Ettevõtte juhtkonna hinnangul muudatuse rakendamisel kasvab varade maht bilansis 01.01.2019 seisuga hinnanguliselt 335 tuhande euro võrra ning kohustuste maht kasvab hinnanguliselt 335 tuhande euro võrra, mis ei ole äriühingu varade kogumahuga võrreldes oluline mõju. Muudatus ei mõjuta ka kehtivate lepingute eritingimusi ja nende täitmist, samuti ei kavanda äriühing rendilepingute mahu ja tingimuste olulisi muudatusi lähiaastatel. Vaatamata renditud vara väikesele osakaalule äriühingu koguvarade hulgas rakendatakse IFRS 16 standardist tulenevad nõuded 2019. aasta majandusaasta aruande koostamisel. Vastav arvestus ja kanded teostatakse alates jaanuarist 2019.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Ettevõttele.

Lisa 4 Nõuded ja ettemaksed

Eurodes, seisuga 31. detsember

	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
Nõuded ostjate vastu, sh		1 477 823	1 549 788
<i>-Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded ostjate vastu</i>		-100 498	0
Muud lühiajalised nõuded, sh		670 477	273 229
<i>-Saamata põhivara sihtfinantseerimine</i>		116 386	0
<i>-Muud nõuded</i>		554 091	273 229
Nõuded kokku		2 148 300	1 823 017
Ettemaksed, sh			
<i>Maksude ettemaksed ja tagasinõuded</i>		135 571	0
Ettemaksed kokku		135 571	0
Nõuded ja ettemaksed kokku		2 283 873	1 823 017

EL Ühtekuuluvusfondilt jäi aruandeaastal esitatud taotluste alusel saamata äriühingule eraldatud vahendeid põhivara sihtfinantseerimiseks 116 386 eurot (2017. a. jäi taotluste alusel äriühingule eraldatud sihtfinantseeritud vahendeid saamata 0 eurot). Maksude ettemaksete ja tagasinõuete kajastub käibemaksu ettemaks seisuga 31.12.2017 summas 135 573 eurot (31.12.2017. a. 0 eurot). AS Saarte Liinid tähtaja ületanud nõuded, mis ei ole kuluks kantud, moodustasid 31.12.2018 seisuga kokku 1 262 025 eurot (2017.a. 1 265 930 eurot). Üle tähtaja nõuete krediidiriski hinnang on toodud lisa 2.

Muude nõuete all on kajastatud Matsalu Veevärk OÜ Virtsu puhastusseadmete kasutamise eest tehtud ettemaks summas 22 750 eurot (2017. aastal 25 750 eurot), OÜ Väinamere Liinid võlgnevuse tagamise kohtuhagiga seotud deposiidid kokku summas 86 675 eurot (2017. aastal 86 675 eurot), juriidilised kulud summas 38 853 eurot (2017.a. 38 853 eurot), kütus summas 111 822 eurot (2017.a. 111 822 eurot), veesõiduki Watermasteri ettemaks 293 911 eurot (2017.a. 0 eurot).

Lisa 5 Varud

Eurodes, seisuga 31. detsember

	31.12.2018	31.12.2017
Tooraine ja materjal	44 181	44 181
Varud kokku	44 181	44 181

(Lisa 5 järg)

Tooraine ja materjalina ettevõtte sadamates on arvele võetud absorptsioonipoom, vendrid, vedelkütus hoonete katlamajadele ja veesõidukite kütus. Nii 2018. aastal kui ka 2017.a varude allahindlusi ei tehtud, varud võeti arvele vastavalt soetustele ja kanti kuluks vastavalt nende tegelikule kasutamisele.

Lisa 6 Materiaalne põhivara

Eurodes, seisuga 31. detsember

	Lisa	Maa	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamat a ehitised ja ettemakset	Kokku
Soetusmaksumus							
31.12.2017		469 604	76 706 427	4 570 171	168 748	256 363	82 171 314
Akumuleeritud kulum							
31.12.2017		0	23 525 816	1 858 549	123 003	0	25 507 368
Jääkmaksumus							
31.12.2017		469 604	53 180 611	2 711 623	45 745	256 363	56 663 946
Ostud		75 528	251 719	110 002	17 976	2 834 742	3 289 967
Mahakandmine			-8 027	-24 388			-32 415
Reklassifitseerimine		70 616	835 737	40 807	0	-947 160	0
Põhivara amortisatsioon ja allahindlused	16	0	-2 650 007	-226 014	-11 620	0	-2 887 641
Soetusmaksumus							
31.12.2018		615 748	77 785 856	4 696 592	186 724	2 143 945	85 428 865
Akumuleeritud kulum							
31.12.2018		0	26 175 823	2 084 562	134 623	0	28 395 008
Jääkmaksumus							
31.12.2018		615 748	51 610 033	2 612 030	52 101	2 143 945	57 033 857

- Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist eraldati aruandeaastal välisabi 1 185 832 eurot, mida kasutati Naissaare sadama rekonstrueerimise I etapiks. EAS-ist eraldati aruandeaastal 37 638 eurot, mida kasutati Vikati sadama parendamiseks.

100% amortiseerunud põhivara, mis on seisuga 31.12.2018 endiselt kasutuses, on finantsseisundi aruandes kajastatud kokku soetusmaksumuses 938 255 eurot. Aruandeaastal on müüdnud ja maha kantud materiaalne põhivara kokku soetusmaksumuses 32 415 eurot ja akumuleeritud kulumit summas 32 415 eurot.

(Lisa 6 järg)**Eelmise aruande aastal toimunud tehingud materiaalse põhivaraga**

Eurodes, seisuga 31. detsember

	Lisa	Maa	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitised ja ettemaksud	Kokku
Soetusmaksumus 31.12.2016		457 651	72 161 642	4 330 982	158 161	2 412 220	79 520 656
Akumuleeritud kulum 31.12.2016		0	-20 987 104	-1 594 697	-112 680	0	-22 694 481
Jääkmaksumus 31.12.2016		457 651	51 174 538	2 736 285	45 481	2 412 220	56 826 175
Ostud		0	86 029	113 214	86	2 449 602	2 648 931
Reklassifitseerimine		0	4 458 756	136 202	10 501	-4 605 459	0
Aktsiakapitali suurendamine		11 953	0	0	0	0	11 953
Põhivara amortisatsioon ja allahindlused	16	0	-2 538 712	-274 078	-10 323	0	-2 823 113
Soetusmaksumus 31.12.2017		469 604	76 706 427	4 570 172	168 748	256 363	82 171 314
Akumuleeritud kulum 31.12.2017		0	23 525 816	1 858 549	123 003	0	25 507 368
Jääkmaksumus 31.12.2017		469 604	53 180 611	2 711 623	45 745	256 363	56 663 946

- Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist eraldati 2017. aastal välisabi 1 472 855 eurot, mida kasutati Sõru, Triigi ja Sviby sadamate parendamiseks. KIK-ist aruandeaastal kodumaist sihtfinantseerimist ei eraldatud. EAS-ist eraldati 2017. aastal 117 461, mida kasutati Sviby ja Ringsu sadamate parendamiseks.
- Ostude summast 2 648 931 eurost on 2017. aastal rahavoogude aruandes maha lahutatud mitterahaline sihtfinantseerimine summas 614 406 eurot ja liidetud tasumata investeeringutega seotud tarnijate arvete aasta alguse ja aasta lõpu saldode vahe summas 864 782 eurot.

100% amortiseerunud põhivara, mis on seisuga 31.12.2017 endiselt kasutuses, on finantsseisundi aruandes kajastatud kokku soetusmaksumuses 1 588 473 eurot

Aruandeaastal on müüdud ja maha kantud materiaalne põhivara kokku soetusmaksumuses 10 225 eurot ja akumuleeritud kulumit summas 10 225 eurot.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials H. A.
 Kuupäev/date 05.04.2019
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Lisa 7 Immateriaalne põhivara

Eurodes, seisuga 31. detsember

	Arenguväljaminekud	Ettemaks immateriaalse põhivara eest	Kokku
Jääkmaksumus 31.12.2016	2 080	6 883	8 963
Ostud aruandeaastal	39 323	19 182	58 505
Immateriaalse põhivara amortisatsioon ja allahindlused	-6 618	0	-6 618
Soetusmaksumus 31.12.2017	80 059	26 065	106 124
Akumuleeritud kulum 31.12.2017	-45 275	0	-45 275
Jääkmaksumus 31.12.2017	34 784	26 065	60 849
Ostud aruandeaastal	0	0	0
Immateriaalse põhivara amortisatsioon ja allahindlused	-8 217	0	-8 217
Soetusmaksumus 31.12.2018	80 059	26 065	106 124
Akumuleeritud kulum 31.12.2018	-53 492	0	-53 492
Jääkmaksumus 31.12.2018	26 567	26 065	52 632

Lisa 8 Võlad ja ettemaksed

Eurodes, seisuga 31. detsember

	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
Võlad tarnijatele*		798 942	213 246
Võlad töötajatele		223 253	205 269
Maksuvõlad	9	193 989	109 698
Muud kohustused		0	0
Ettemaks toodete ja teenuste eest		0	3 380
Muud kohustused		6 000	0
Võlad ja ettemaksed kokku		1 222 184	531 593

* sh. võlad põhivara eest 556 626 eurot (31.12.2017. a. 37 617 eurot).

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials TL A.
 Kuupäev/date 05.04.2019
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Lisa 9 Maksuvõlad

Eurodes, seisuga 31.detsember	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
Kinnipeetud tulumaks		31 069	25 664
Sotsiaalmaks		64 269	53 246
Kinnipeetud kogumispensioni makse		2 200	2 177
Ettevõtte tulumaks		4 323	3 225
Töötuskindlustusmaks		3 286	2 753
Käibemaks		88 842	22 633
Kokku	8	193 989	109 698

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevad kohustused – maksuhaldur ei ole algatanud ega läbi viinud ettevõtte maksurevisjoni ega üksikjuhtumi kontrolli ettevõttes. Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni viie aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ja trahv. Juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata ettevõttele olulise täiendava maksusumma.

Lisa 10 Laenukohustused ja netovõlg

Eurodes, seisuga 31. detsember

	31.12.2018	Tagasimaksed 2019. a.	Tagasimaksed 2020 - 2026. a	Makse- tähtaeg	Intressimäär
Pangalaen SEB	1 696 667	333 333	1 363 334	2023.a.	6 kuu EURIBOR + 1,27%
Pangalaen Danske	1 050 000	350 000	700 000	2021.a.	6 kuu EURIBOR +1,04%
Pangalaen Nordea	2 500 000	0	2 500 000	2026.a.	6 kuu EURIBOR +1,15%
Kapitalirent (lisa 13)	17 131	5 053	12 078	2020 a.	6 kuu EURIBOR+1,6%
Arvelduskrediit	875 690	875 690	0	30.11.2019 a.	1 kuu EURIBOR+1,5%
Kokku	6 139 488	1 564 076	4 575 412		

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials TL A.
 Kuupäev/date 05.04.2019
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

(Lisa 10 järg)

	31.12.2017	Tagasimaksed 2018. a.	Tagasimaksed 2019 - 2026. a	Makse- tähtaeg	Intressimäär
Pangalaen SEB	2 030 000	333 333	1 696 667	2023.a.	6 kuu EURIBOR + 1,27%
Pangalaen SEB	199 724	199 724	0	2018.a.	6 kuu EURIBOR +1,2%
Pangalaen Danske	1 240 000	190 000	1 050 000	2021.a.	6 kuu EURIBOR +1,04%
Pangalaen Nordea	2 000 410	0	2 000 410	2026.a.	6 kuu EURIBOR +1,15%
Kapitalirent (lisa 13)	22 093	4 962	17 131	2020 a.	6 kuu EURIBOR+1,6%
Arvelduskrediit	432 716	432 716	0	-	1 kuu EURIBOR+1,5%
Kokku	5 924 943	1 160 735	4 764 208		

Kõikide laenukohustuste alusvaluutaks on euro. 2018 aastal võttis Saarte Liinid 2016. aastal Nordea Pangaga sõlmitud investeerimislaenulepingu alusel laenu 499 590 eurot, 2017. aastal võttis sama laenulepingu alusel 1 137 648 eurot. Aruandeperioodil tasus ettevõtte laenude põhiosa makseid summas 723 057 eurot (2017. aastal tasuti laenude põhiosa makseid 739 669 eurot). Kapitalirendimakseid tasuti 2018. aastal 4 961 eurot (2017. aastal 4 873 eurot). Aruandeperioodi intressikulu laenudelt ja muudelt intressi kandvatelt võlakohustustelt moodustas 78 179 eurot (2017. aastal 82 021 eurot).

Kasutamata arvelduskrediit oli 2018. aasta lõpus kokku 424 310 eurot (2017. aastal 867 284 eurot). Arvelduskrediidi leping on sõlmitud SEB Pangaga ning seda pikendati 29.11.2017 kogulimiidiga 1 300 000 eurot ja lõpptähtajaga 30.11.2019.

AS Saarte Liinid ja laenuandjate vahelistes lepingutes on sätestatud piirangud või eritingimused, mille mittetäitmisel võib laenuandja nõuda ettevõttelt laenu ennetähtaegset tagasimaksmist, sealhulgas:

- piiratud õigused varade vöörandamiseks;
- piiratud õigused täiendavate kohustuste võtmiseks;
- piiratud õigused garantiide ja tagatiste andmiseks;
- piiratud õigused dividendide väljamaksmise ja aktsiakapitali suurendamise otsuste tegemisel.

Nii seisuga 31. detsember 2018 kui ka seisuga 31. detsember 2017 seisuga olid ettevõtte tegevus ja toimingud vastavuses laenulepingute tingimustega.

(Lisa 10 järg)**Netovõlg**

Eurodes	31.12.2018	31.12.2017
Raha ja raha ekvivalendid	540 111	199 009
Laenukohustused tagasimaksetähtajaga kuni 1 aasta	-1 564 076	-1 160 735
Laenukohustused tagasimaksetähtajaga üle 1 aasta	-4 575 412	-4 764 208
Netovõlg	-5 599 377	-5 725 934
Raha ja raha ekvivalendid	540 111	199 009
Ujuva intressimääraga võlakohustused	- 6 139 488	-5 924 943
Netovõlg	-5 599 377	- 5 725 934

Eurodes	Sularaha ja arveldusarved	Liisingute tagasimaksed kuni 1 aastat	Liisingute tagasimaksed üle 1 aasta	Laenude tagasimaksed kuni 1 aastat	Laenude tagasimaksed üle 1 aasta	Kokku
Netovõlg 01.01.2017	69 190	-4 873	-22 093	-1 980 251	-4 332 486	-6 270 513
Ümberklassifitseerimised	0	-4 962	4 962	-723 057	723 057	0
Rahavoog	129 819	4 873	0	1 547 535	-1 137 649	544 578
Netovõlg 31.12.2017	199 009	-4 962	-17 131	-1 155 773	-4 747 078	-5 725 935
Ümberklassifitseerimised	0	-5 053	5 053	-683 333	683 333	0
Rahavoog	341 102	4 962	0	280 083	-499 589	126 558
Netovõlg 31.12.2018	540 111	-5 053	-12 078	-1 559 023	-4 563 334	-5 599 377

Lisa 11 Rendid**Kapitalirent (ettevõtte kui rentnik)**

Rendile võetud vara kajastub bilansikirje "Transpordivahendid soetusmaksumuses" hulgas soetusmaksumusega 36 825 eurot. Rendilepingus toodud tingimuste kohasel täitmisel ja liisingu osamaksete ja intressi täielikul tasumisel tuleb AS-ile Saarte Liinid üle liisingeseme omandiõigus.

Eurodes, aasta kohta

Transpordivahendid soetusmaksumuses	Lisa	31.12.2018	31.12.2017
Soetusmaksumus		36 825	36 825
Jääkmaksumus		6 739	21 475
Rendikohustus		2018	2017
Aruandeperioodi alguses		22 094	26 967
Võetud rendid		0	0
Makstud kapitalirendimaksed		-4 963	-4 873
Aruandeperioodi lõpus		17 131	22 094
Tuleviku kapitalirendi miinimummaksed	9	17 131	22 094
sh makseperiood 1 aasta		5 053	4 963
sh makseperiood 2-5 aastat		12 078	17 131
Rendimaksete nüüdisväärtus		17 883	22 758
Maksetähtaeg		28.11.2020	28.11.2020
Intressimäär		6 kuu EURIBOR+1,6%	6 kuu EURIBOR+1,6%
Alusvaluuta		euro	euro

(Lisa 11 järg)**Kasutusrent (ettevõtte kui rentnik)**

Eurodes, aasta kohta			
Rendikulu	Lisa	2018	2017
Maa	16	9 440	10 230
Hooned ja ruumid	16	28 604	22 738
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogilise riist- ja tarkvara rent	16	37 713	21 134
Sõiduautod	16	44 255	40 778
Töömashinad ja seadmed	16	2 656	6 067
Kokku rendikulu		122 668	100 947

Järgmiste perioodide rendikulu mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest:	2018	2017
maksetähtajaga kuni 1 aasta	9 889 ^{1,2}	45 828
maksetähtajaga 1-5 aastat	0 ^{1,2}	72 288
Kokku rendikulu	9 889	118 116

¹ Kapitaliseeritud rendikulusid ei kajastata kui rendikulu

² Alates 01.01.2019 elimineerib IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle asemel kehtestab ühe arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks v.a lühiajalised rendilepingud ja rendilepingud, mille alusvara väärtus on madal.

Maa rendi osas ei saa AS Saarte Liinid objektiivselt hinnata järgmiste perioodide rendikulu, kuna Viimsi vallavalitsusega sõlmitud hoonestusõiguse leping sätestab tasu määramise alusena sadamat aasta jooksul külastanud reisijate arvu, mis näitajana võib aastate lõikes oluliselt varieeruda. AS Saarte Liinid juhatus peab Viimsi vallavalitsusega läbirääkimisi hoonestusõiguse tasu aluse sidumiseks lepingualuse maa pindalaga, mis võimaldaks tulevikus järgmiste perioodide rendikulu objektiivselt hinnata.

(Lisa 11 järg)**Ettevõtte kui rendileandja**

Eurodes, aasta kohta

Renditulu	Lisa	2018	2017
Hooned ja ruumid		163 739	147 398
Kokku renditulu	14	163 739	147 398

Rendilepingud saab katkestada 3-6 kuulise etteteatamisaja jooksul, millele vastav renditulu moodustab 14 636 eurot (2017.a. 14 713 eurot). Rendile antud hoonete-ruumide soetusmaksumus on 2 032 468 eurot (2016.a. 2 005 038 eurot) ja jääkmaksumus 1 141 206 eurot (2016.a. 1 157 474 eurot). Rendile antud hoonete-ruumide jääkmaksumuse osatähtsus ehitiste jääkväärtusest on 2,2 %.

Lisa 12 Sihtfinantseerimine

Eurodes, aasta kohta

	Lisa	2018	2017
Saldo aruandeperioodi alguses		34 906 163	34 678 686
Saadud (rahaline laekumine)*		257 649	975 911
Saadud (mitterahaline laekumine)**		965 821	996 138
Tulu sihtfinantseerimisest	15	-1 820 322	-1 744 573
Saldo aruandeperioodi lõpus		34 309 311	34 906 162

AS Saarte Liinid poolt kasutatud sihtfinantseerimise saldo jaguneb aruandeaasta lõpul allikate lõikes järgmiselt: EL Ühtekuuluvusfondi vahendid kokku 23 889 895 eurot, EL Regionaalfondi vahendid kokku 4 796 491 eurot, kodumaine sihtfinantseerimine (riigieelarve ja omavalitsuste vahendid) kokku 5 813 328 eurot, Keskkonnainvesteeringute Keskus SA vahendid kokku 84 588 eurot ja Ettevõtlike Arendamise SA vahendid kokku 321 860 eurot. Kõik sihtfinantseerimised on saadud investeeringuteks materiaalsesse põhivarasse.

* Rahalisest laekumisest summas 257 649 eurot saadi aruandeaastal EL Ühtekuuluvusfondist 220 011 eurot, mida kasutati Naissaare sadama rekonstrueerimise I etapiks ning EAS toetusena 37 638 eurot, mida kasutati Vikati sadama parendamiseks.

** Saadud mitterahalisest laekumisest summas 965 821 eurot (sihtfinantseerija tasub kohustusi otse materiaalse põhivara hankijale) eraldati aruandeaastal kõik vahendid EL Ühtekuuluvusfondist ning neid kasutati Naissaare sadama rekonstrueerimise I etapiks.

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks	
Initialled for the purpose of identification only	
Initsiaalid/initials	<u> H. A. </u>
Kuupäev/date	<u> 05.04.2019 </u>
PricewaterhouseCoopers, Tallinn	

Lisa 13 Omakapital

AS Saarte Liinid on äriühing, mille kõik aktsiad kuuluvad riigile. Otsused aktsiakapitali suurendamise või vähendamise ning dividendide jaotamise osas teeb Eesti Vabariik, keda ettevõtte üldkoosolekul omanikuna esindab majandus- ja kommunikatsiooniminister. AS Saarte Liinid põhikirja kohaselt on ettevõtte miinimumkapital 4 793 400 eurot ning maksimumkapital 19 173 600 eurot. Seisuga 31.12.2018 koosnes AS Saarte Liinid aktsiakapital 66 485 aktsiast nimiväärtusega 100 eurot kokku summas 6 648 500 eurot. Aruandeaasta jooksul aktsiate arv ega nimiväärtus ei muutunud. Omakapitali koosseisus oleva reservi osas vt. lisa 1 punkt "K" .

Seoses suuremahuliste sihtfinantseeritud investeeringute teostamisega ei kuulu AS Saarte Liinid omaniku otsuse alusel dividendimaksjate hulka. Maksimaalselt võimalike dividendide suurus ning dividendide maksmisega kaasneva tulumaksukohustuse suurus on toodud alljärgnevas tabelis:

Eurodes, seisuga 31.detsember	31.12.2018	31.12.2017
Jaotamata kasum	10 971 456	10 116 088
Kohustuslikku reservkapitali	1 190	1 190
Võimalik maksta dividendidena	8 776 213	8 091 918
Dividendimaksuga kaasnev tulumaksukulu	2 194 053	2 022 980

Lisa 14 Müügitulu

Eurodes, aasta kohta

Jaotumine tegevusalade järgi	2018	2017
Sadamate töö ja veeteede kasutamisega seotud tegevused (EMTAK 52221)	6 308 325	5 885 834
Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus (EMTAK 68201)	11 163 739	147 398
Müügitulu kokku	6 472 064	6 033 232

(Lisa 14 järg)

Jaotumine geograafiliselt *	Lisa	2018	2017
Eesti		5 411 747	5 048 573
Soome ja Skandinaavia		567 295	411 228
Saksamaa		204 364	366 892
Holland		164 670	154 188
Poola		53 028	34 202
Läti		38 192	18 150
Suurbritannia		21 574	0
Muud riigid		11 195	0
Müügitulu kokku		6 472 064	6 035 250

* Ekspordi sihtriikide määratlemisel on lähtutud sadamateenuseid kasutanud laevade agenteerimisettevõtete poolt edastatud andmeid sihtriikide kohta.

Kõik AS Saarte Liinid müügitulud on 2018. ja 2017.aastal saadud teenuste müügist.

Lisa 15 Tulu sihtfinantseerimisest

Eurodes, aasta kohta

	Lisa	2018	2017
Tulu põhivara sihtfinantseerimisest (kodumaine)		356 352	380 426
Tulu põhivara sihtfinantseerimisest (välisabi)		1 459 584	1 359 762
Tulu põhivara kaasfinantseerimisest (kodumaine)		4 386	4 386
Tulu sihtfinantseerimisest kokku	12	1 820 322	1 744 574

Lisa 16 Muude oluliste kasumiaruande kirjete all-liigendused

Eurodes, aasta kohta

Muud äritulud	Lisa	2018	2017
Muud viivisintressitulud, leppetrahvid		70 310	82 827
Muud äritulud kokku		70 310	82 827
Kaubad, toore, materjal ja teenused	Lisa	2018	2017
Elekter		-384 433	-380 994
Edasi müüdud elekter		262 349	0
Kütus		-159 123	-163 724
Remont ja hooldus		-350 868	-297 621
Laadimine, lossimine ja transport		-743 847	-665 084
Maa rent	11	-9 440	-10 230
Hoonete ja ruumide kasutusrent	11	-28 604	-22 738
Sõidukite kasutusrent	11	-44 028	-40 778
Teenused		-325 091	-262 367
Kaubad, toore, materjal ja teenused kokku		-1 783 085	-1 843 536
Mitmesugused tegevuskulud	Lisa	2018	2017
Majanduskulu		-193 433	-197 415
Sidekulud		-18 034	-26 484
IKT riist- ja tarkvara rent	11	-37 713	-21 134
Töömashinate ja seadmete rent	11	-2 656	-6 067
Mitmesugused tegevuskulud kokku		-251 836	-251 100
Tööjõukulud	Lisa	2018	2017
Palgakulu		-1 846 424	-1 593 887
Erisoodustused		-18 090	-20 884
Erisoodustuste tulumaks		-7 008	-8 202
Erisoodustuste sotsiaalmaks		-11 564	-13 533
Sotsiaalmaksud palkadelt		-615 476	-530 251
Tööjõukulud kokku		-2 498 562	-2 166 757

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials TL A.
 Kuupäev/date 05.04.2019
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

(Lisa 16 järg)

Tööjõukulude kapitaliseerimine	Lisa	2018	2017
Palgakulu kapitaliseerimine		114 079	102 752
Sotsiaalmaksude kapitaliseerimine		38 559	34 730
Tööjõukulude kapitaliseerimine		152 638	137 482

Põhivara amortisatsioon ja allahindlused	Lisa	2018	2017
Materiaalse põhivara amortisatsioonikulu	6	-2 920 054	-2 823 114
Immateriaalse põhivara amortisatsioonikulu	7	-8 217	-6 618
Põhivara amortisatsioon ja allahindlused		-2 928 271	-2 829 732

Seisuga 31.12.2018 oli AS Saarte Liinid koosseisu kuuluvate inimeste tegelik arv kokku 95, neist: juhatuse liikmetena 2 inimest, koosseisuliste põhitöötajatena 90 inimest (sh projektijuhtimise üksus 3) ja tähtajalised asendustöötajad 3 inimest.

Seisuga 31.12.2017 oli AS Saarte Liinid koosseisu kuuluvate inimeste tegelik arv kokku 96, neist juhatuse liikmetena 2 inimest, koosseisuliste põhitöötajatena 93 inimest (sh projektijuhtimise üksus 4) ja tähtajalise asendustöötajana 1 inimene.

Lisa 17 Finantstulud- ja kulud

Eurodes, aasta kohta

Finantstulud- ja kulud	2018	2017
Intressikulud	-78 179	-82 021
Kokku finantstulud- ja kulud	-78 179	-82 021

Lisa 18 Laenude tagatised ja panditud varad

- Kinnistule nr. 1010234 nimega „Kuivastu sadama“ V järjekohale, kinnistule nr. 1046932 nimega „Virtsu sadama“ IV järjekohale ja kinnistule nr.1649732 nimega „Virtsu sadama laiendus“ I järjekohale, kinnistule nr.862832 nimega „Rohuküla sadam“ II järjekohale ja kinnistule nr. 896333 nimega „Heltermaa sadam“ III järjekohale on seatud ühishüpoteek Danske Bank A/S kasuks summas 2 700 000 eurot.
- Kinnistule nr. 1010234 nimega „Kuivastu sadama“ VI järjekohale, kinnistule nr.1046932 nimega „Virtsu sadama“ V järjekohale, kinnistule nr.862832 nimega „Rohuküla sadam“ III järjekohale, kinnistule nr.896333 nimega „Heltermaa sadam“ V järjekohale ja kinnistule nr.1649732 nimega „Virtsu sadama laiendus“ II järjekohale on seatud ühishüpoteek AS SEB Panga kasuks summas 3 000 000 eurot.

(Lisa 18 järg)

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks Initialled for the purpose of identification only Initsiaalid/initials <u> H. A. </u> Kuupäev/date <u> 05.04.2019 </u> PricewaterhouseCoopers, Tallinn
--

Laenude tagatiseks panditud varade soetusmaksumus on 31.12.2018 seisuga 48 693 129 eurot (31.12.2017: 48 200 244 eurot), kogunenud kulum 16 492 166 eurot (31.12.2017: 14 949 217 eurot) ja jääkmaksumus 32 200 963 eurot (31.12.2017: 33 251 027 eurot).

Lisa 19 Tehingud ja saldod seotud osapooltega

AS Saarte Liinid aktsiad kuuluvad 100% Eesti Vabariigile. Aruandes on seotud osapooltena käsitletud ettevõtte omanikku, nõukogu ja juhatuse liikmeid ning muid ettevõtteid ja ametiasutusi, kelle üle nimetatud isikutel on kontroll või oluline mõju (sh üksused, kus riigil on kontroll või valitsev mõju).

Juhatuse ja nõukogu liikmete tasu

AS Saarte Liinid tööd suunab viieliikmeline nõukogu, igapäevatööd juhib kaheliikmeline juhatus. Juhatuse, nõukogu ja auditikomitee liikmetele arvestati aruandeaastal palka summas 138 240 eurot (2017. aastal 133 150 eurot) ja preemiat summas 25 800 eurot (2017. aastal 25 500 eurot) Juhatuse ja nõukogu liikmed ei saa ettevõttelt pensioniga seotud õigusi.

Lahkumishüvitised

Juhatuse liikmetele makstakse tema tagasikutsumisel töövõime kaotuse tõttu või tagasikutsumisel, mis ei ole seotud lepingu rikkumisega, kolme kuu tasu. Juhatuse liikme surma korral makstakse hüvitist nelja kuu töötasu ulatuse abikaasale või lastele.

Tehingud seotud osapooltega

Ettevõttel on teiste riigi kontrolli või olulise mõju all olevate üksustega tehinguid tavapärase äritegevuse käigus, millest olulises summas ostu- ja müügittehinguid aruandeperioodil ja võrreldaval perioodil on välja toodud käesoleva lisa tabelites. Lisaks on ettevõtte saanud omanikuga seotud ametiasutustelt materiaalse põhivara soetuseks toetusi. Lisas 10 välja toodud toetused aruandeperioodil (kokku summas 1 972 049 eurot) ning võrreldaval perioodil (kokku summas 1 746 105 eurot) on kõik saadud omaniku kontrolli või valitseva mõju all

Ettevõtte nimi	Müük 2018	Nõuded 31.12.2018	Ost 2018	Võlad 31.12.2018
<i>juhatuse ja nõukogu liikmetega seotud ettevõtted</i>				
RIS Grupp OÜ	355	0	0	0
Saare Kütus AS	2 325	0	52 183	241
Saaremaa Ettevõtjate Liit MTÜ	0	0	640	0
Saaremaa Vallavalitsus	34 366	2 215	2 162	0
<i>omanikuga seotud ettevõtted ja ametiasutused</i>				
Veeteede Amet	19 166	2 152	61 656	20 783
TS Laevad OÜ	2 220 325	62 961	17 079	782
Politsei- ja Piirivalveamet	18 093	2 215	11 714	0
Eesti Loots AS	37 563	4 644	1 950	0
Eesti Energia AS	0	0	15 085	0
Kuressaare Veevärk	0	0	6 372	365
Tehnilise Järelevalve Amet	0	0	1 414	0
Riigi Infosüsteemide Amet	0	0	11 167	2 039
Majandus ja Kommunikatsiooniministeerium	0	0	2 980	0

KOKKU	2 332 193	74 187	184 404	24 210
Ettevõtte nimi	Müük 2017	Nõuded 31.12.2017	Ost 2017	Võlad 31.12.2017
<i>juhatuse ja nõukogu liikmetega seotud ettevõtted</i>				
RIS Grupp OÜ	530	0	0	0
Saare Kütus AS	2 325	0	129 357	10 712
Saaremaa Ettevõtjate Liit MTÜ	0	0	790	0
Kuressaare Linnavalitsus	0	0	2 300	0
<i>omanikuga seotud ettevõtted ja ametiasutused</i>				
Veeteede Amet	21 035	2 289	62 655	1 728
TS Laevad OÜ	2 144 010	59 544	6 919	475
Eesti Loots AS	32 425	3 485	0	0
Politsei- ja Piirivalveamet	0	0	18 941	2 560
Eesti Energia	0	0	290 035	32 394
Riigimetsa Majandamise Keskus	101 474	18 396	0	0
Kuressaare Veevärk	0	0	8 059	118
Tehnilise Järelevalve Amet	0	0	1 271	0
Riigi Infosüsteemide Amet	0	0	5 177	1 138
Majandus ja Kommunikatsiooniministeerium	0	0	1 635	0
KOKKU	2 301 799	83 714	527 139	49 125

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

AS-i Saarte Liinid aktsionärile

Meie arvamus

Meie arvates kajastab raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS-i Saarte Liinid (Ettevõtte) finantsseisundit seisuga 31. detsember 2018 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie poolt auditeeritud Ettevõtte raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2018;
- kasumi- ja koondkasumi aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Oleme Ettevõttest sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestuseksperide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestuseksperide eetikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud eetikanõuetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse eetikanõuetele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub majandusaasta aruandes lisaks raamatupidamise aastaaruandele ja meie audiitori aruandele.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on Ettevõtte valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Ettevõtte jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatses Ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Ettevõtte finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, väaresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Ettevõtte sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Ettevõtte jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Ettevõtte tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Ettevõtte valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

AS PricewaterhouseCoopers

/allkirjastatud digitaalselt/

Janno Hermanson
Vandeaudiitor, litsents nr 570

/allkirjastatud digitaalselt/

Heili Uustalu
Vandeaudiitor, litsents nr 630

5. aprill 2019

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

Eelmiste perioodide jaotamata kasum	10 116 088 eurot
Aruandeaasta koondkasum	855 368 eurot
Kohustuslikku reservkapitali	-1 190 eurot
Jaotamata kasumi jääk peale kasumi jaotamist	10 970 266 eurot

Villu Vatsfeld Juhatuse liige /allkirjastatud digitaalselt/

Jaanus Tamkivi Juhatuse liige /allkirjastatud digitaalselt/

Kuressaare, 5. aprill 2019. a.

JUHATUSE JA NÕUKOGU LIIKMETE ALLKIRJAD 2018 MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Käesolevaga kinnitame majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust.

AS Saarte Liinid 2018. majandusaasta aruanne on kinnitatud ainuaktsionäri poolt üldkoosolekul vastavalt digitaalse allkirjastamise kuupäevale.

/allkirjastatud digitaalselt/

Majandus- ja taristuminister

Juhatus:

Villu Vatsfeld Juhatuse liige /allkirjastatud digitaalselt/

Jaanus Tamkivi Juhatuse liige /allkirjastatud digitaalselt/

Nõukogu:

Toomas Vainola Nõukogu esimees /allkirjastatud digitaalselt/

Ain Tatter Nõukogu liige /allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Allmann Nõukogu liige /allkirjastatud digitaalselt/

Marilin Hein Nõukogu liige /allkirjastatud digitaalselt/

Riho Prints Nõukogu liige /allkirjastatud digitaalselt/

MÜÜGITULU JAOTUS VASTAVALT EESTI MAJANDUSE TEGEVUSALADE KLASSIFIKAATORILE (EMTAK)

Eurodes

EMTAK koodide lõikes	2018	2017
EMTAK 52 221 Sadamate töö ja veeteede kasutamisega seotud tegevused	6 308 325	5 885 834
EMTAK 68 201 Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus	163 739	147 398
Müügitulu kokku	6 472 064	6 033 232